

A pályázati felhívás címe:

Fiatal mezőgazdasági termelők elindulásának és beruházásainak támogatása

A pályázati felhívás kódszáma:

KAP-RD05-RD01b-1-25

Rövid összefoglaló

Ki nyújthat be támogatási kérelmet? (Részletes információk a pályázati felhívás (a továbbiakban: felhívás) 2.1 és 2.2 fejezetében)	Fiatal mezőgazdasági termelő.
Milyen tevékenységek támogathatóak? (Részletes információk a felhívás 3.1 fejezetében)	Az üzleti tervben vállalt, mezőgazdasági termelő tevékenységet szolgáló fejlesztések, beruházások megvalósítása.
Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet? (Részletes információk a felhívás 2.3 fejezetében)	A támogatási kérelmek benyújtására 2025. április 8-tól van lehetőség.
Mi a támogatás formája? (Részletes információk a felhívás 8.1 fejezetében)	Vissza nem térítendő támogatás, melynek típusa egyösszegű átalánytámogatás és tételes költségelszámolás.
Mennyi támogatást lehet igényelni? (Részletes információk a felhívás 8.2. fejezetében)	- 1. célterület: 14,6 millió Ft, - 2. célterület: legalább 10,5 millió Ft, legfeljebb 75 millió Ft.
Mennyi előleg igényelhető? (Részletes információk a felhívás 8.3. fejezetében)	Előleg igénylésére nincs lehetőség.
Mennyi a művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam? (Részletes információk a felhívás 4.2 fejezetében)	- 1. célterület: 5 év működtetési időszak - 2. célterület: A támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított legfeljebb 24 hónap.
Hol valósítható meg a művelet?	Magyarország egész területén.
Várhatóan hány művelet kap támogatást?	kb. 2.000 db.

A felhívás meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg 79 Mrd Ft az alábbi célterületi bontásban:

- A felhívás 1. célterülete keretében igénybe vehető keretösszeg: **39 Mrd Ft**

- A felhívás 2. célterülete keretében igénybe vehető keretösszeg: **40 Mrd Ft**

A felhívás forrását az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásban biztosítja.

A felhívás Magyarország Közös Agrárpolitika Stratégiai Tervének (a továbbiakban: KAP ST) keretében a Nemzeti Irányító Hatóság (a továbbiakban: IH) által kerül meghirdetésre.

Felhívjuk a Tisztelt Kedvezményezettek figyelmét, hogy a felhívás, az Általános Útmutató a KAP Stratégiai Terv keretében meghirdetett felhívásokhoz c. dokumentum (a továbbiakban: ÁÚF) együttesen tartalmazzák a kérelem elkészítéséhez szükséges összes feltételt. Az IH a dokumentumok változtatási jogát fenntartja. A módosításokról minden esetben közlemény kerül megjelentetésre, ezért és az egyéb információk megismerése céljából kérjük, hogy kövessék figyelemmel a <http://kap.gov.hu> honlapon megjelenő közleményeket!

A felhívásban nem szereplő előírások esetében a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások eljárási rendjéről szóló 2022. évi LXV. törvény (a továbbiakban: KAP törvény), a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások felhasználásának rendjéről szóló 54/2023. (IX. 13.) AM rendelet (a továbbiakban: KAP Vhr.), és az ÁÚF az irányadó.

A felhívás eltérhet az ÁÚF-ben megfogalmazott előírásoktól, ebben az esetben a felhívásban foglaltakat kell irányadónak tekinteni.

A felhívás vonatkozásában nem alkalmazandó az ÁÚF 11. pontja.

Tartalomjegyzék

1. A FELHÍVÁS INDOKOLTSÁGA ÉS A KAP ST-HEZ VALÓ ILLESZKEDÉSE.....	5
2. A TÁMOGATÁSI KÉRELEM BENYÚJTÁSÁNAK FELTÉTELEI	5
2.1. Kedvezményezettek köre	5
2.2. Támogatásban nem részesíthetők köre	7
2.3. A támogatási kérelem benyújtásának határideje	8
3. A MŰVELETTEL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK	9
3.1. Támogatható tevékenységek.....	9
3.1.1. Önállóan támogatható tevékenységek.....	9
3.1.1.1. Kötelezően megvalósítandó tevékenységek:.....	9
3.1.2. Önállóan nem támogatható tevékenységek	11
3.1.2.1. Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek:.....	12
3.1.3. Nem támogatható tevékenységek:.....	12
3.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása	13
3.3. A művelet műszaki, szakmai tartalmával kapcsolatos elvárások	13
4. A MŰVELETVÉGREHAJTÁS IDŐTARTAMA	25
4.1.1. 2. célterület: Kizárólag eszközbeszerzést és/vagy szolgáltatás megrendelést tartalmazó művelet megkezdése	25
4.1.2. 2. célterület: Építési tevékenységet tartalmazó művelet megkezdése	26
4.2. A művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam és a művelet befejezésére vonatkozó elvárások	26
5. MŰVELETVÉGREHAJTÁSSAL KAPCSOLATOS EGYÉB ELVÁRÁSOK	27
5.1. Közbeszerzési kötelezettség	27
5.2. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek	27
5.3. A művelet megvalósítása utáni kötelezettségek (fenntartási kötelezettség)	27
6. INDIKÁTOROK	28
6.1. Az indikátorok teljesítéséhez való hozzájárulás.....	28
6.2. Monitoring adatszolgáltatás	29
7. KIVÁLASZTÁSI ELJÁRÁSREND	29
7.1. A támogatási kérelmek kiválasztására vonatkozó eljárásrend	29
7.2. Jogosultsági feltételek és kiválasztási kritériumok.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
8. A FINANSZÍROZÁSSAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK	30
8.1. Támogatás formája	30
8.2. Igényelhető támogatás	30

8.3. Igényelhető előleg.....	30
9. ELSZÁMOLÁSRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK	30
9.1. Kifizetési kérelmek tervezése	30
9.2. Elszámolható költségek.....	31
9.2.1. Egyszerűsített elszámolási mód alkalmazása.....	34
9.3. Elszámolhatóság feltételei	34
9.4. Az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások a 2. célterület esetében	36
9.5. Nem elszámolható költségek.....	36
10. JOGKÖVETKEZMÉNYEK	37
10.1 Általános jogkövetkezmények	37
10.2 Tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények.....	37
10.3 Az üzleti tervben vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények.....	38
10.4 A felhívásban rögzített kötelezettségekhez/elvárásokhoz fűződő jogkövetkezmények	39
11. TOVÁBBI INFORMÁCIÓK	39
11.1. További dokumentumok.....	40
11.2. Képzettségi nyilvántartás	40
12. ÜGYFÉLSZOLGÁLAT ELÉRHETŐSÉGE.....	40
13. CSATOLANDÓ MELLÉKLETEK LISTÁJA.....	41
13.1. A támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumok.....	41
13.1.1. Támogatási kérelem elkészítésekor kötelezően csatolandó (nem pótolható) mellékletek	41
13.1.2. A támogatási kérelem elkészítése során csatolandó (pótolható) mellékletek listája:	41
13.2. Az első kifizetési kérelemhez csatolandó dokumentumok	42
14. A FELHÍVÁS MELLÉKLETEI.....	43

1. A FELHÍVÁS INDOKOLTSÁGA ÉS A KAP ST-HEZ VALÓ ILLESZKEDÉSE

A felhívás alapjául a KAP ST RD05_B01_YFS_75 kódszámú Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával, valamint RD01b_E01_FRM_73 kódszámú Fiatal mezőgazdasági termelők beruházásainak támogatása című beavatkozásai szolgálnak.

E beavatkozások a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervekhez nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2021. december 2-i (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet [a továbbiakban: (EU) 2021/2115 rendelet] 75. és 73. cikkein alapulnak.

A felhívás a beavatkozásokban megfogalmazott alábbi célok megvalósulását kívánja elősegíteni:

1. célterület (Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával) esetében:

A mezőgazdaságban tapasztalható előregedés megállítása, az agrár-nemzedékváltás ösztönzése, valamint a fiatalok vidékről történő elvándorlásának csökkentése érdekében szükséges a Közös Agrárpolitika eszközeivel is olyan támogatásokat biztosítani, amelyek a mezőgazdasági termeléssel élethivatásszerűen foglalkozni kívánó gazdálkodók indulását segítik elő.

2. célterület (Fiatal mezőgazdasági termelők beruházásainak támogatása) esetében:

A fiatal mezőgazdasági termelők által vezetett üzemek versenyképességének, hozzáadott érték termelésének fokozása új, innovatív termesztési, tenyésztési és termelési technológiák elterjesztésének és fejlesztésének támogatása révén.

2. A TÁMOGATÁSI KÉRELEM BENYÚJTÁSÁNAK FELTÉTELEI

2.1. Kedvezményezettek köre

A felhívásra támogatási kérelmet nyújthat be:

- 1. Fiatal mezőgazdasági termelő:** az [\(EU\) 2021/2115 rendelet](#) 4. cikkének (6) bekezdésével összhangban meghatározott mezőgazdasági termelő az alábbiak figyelembevételével:

- 1. Természetes személy,** amennyiben a támogatási kérelem benyújtásakor **együttesen** megfelel az alábbi feltételeknek:

- a) 18. életévét betöltött, de 40. életévénél nem idősebb,
- b) államilag elismert vagy honosított mezőgazdasági jellegű végzettséggel rendelkezik,
- c) legfeljebb 5 éve alapított mezőgazdasági üzemet vezet,
- d) legalább 10.000, de legfeljebb 50.000 euró STÉ értékű mezőgazdasági üzemmérettel rendelkezik.

- 2. A fiatal mezőgazdasági termelő tényleges és hosszú távú ellenőrzése alatt álló jogi személy,** amennyiben a támogatási kérelem benyújtásakor **együttesen** megfelel az alábbi feltételeknek:

- a) a benne a tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelő legalább 18, de legfeljebb 40 éves,

- b) a benne a tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelő államilag elismert vagy honosított mezőgazdasági jellegű végzettséggel rendelkezik,
- c) a mezőgazdasági tevékenységet a támogatási kérelem benyújtásától számított 5 évnél nem régebben végző vállalkozás,
- d) a jogi személy legalább 10.000 euró STÉ értékű, a jogi személy és a benne tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelő együttesen legfeljebb 50.000 euró STÉ értékű üzemmérettel rendelkezik.

Kapcsolódó rendelkezések, fogalmak:

- a) **Tényleges és hosszú távú ellenőrzés:** a jogi személyben vezető tisztségviselőnek minősülő fiatal mezőgazdasági termelő olyan, irányítási, valamint a haszon és a pénzügyi kockázatok tekintetében történő döntés meghozatalára vonatkozó jogköre, **amelyet a szavazati jogok többsége** biztosít számára.
- b) **A szavazati jogok többsége vonatkozásában** a Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv fiatal mezőgazdasági termelői támogatásáról szóló 21/2024. (IV. 9.) AM rendelet (a továbbiakban: 21/2024. (IV. 9.) AM rendelet) 1. § 4. pont szerinti előírásokat kell alkalmazni.
- c) **Az I. 1. és 2. pont szerint meghatározott kedvezményezett tekintetében a mezőgazdasági tevékenység megkezdésének (a c) alpontok szerinti feltétel) azt a legkorábbi időpontot kell tekinteni, amikor az igénylő – jogi személy esetében a tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló – fiatal mezőgazdasági termelő vagy a fiatal mezőgazdasági termelő tényleges és hosszú távú ellenőrzése alatt álló bármely jogi személy **mezőgazdasági tevékenységét saját kockázatára megkezdte.****

A mezőgazdasági tevékenység saját kockázatára történő megkezdésének időpontja:

- a) **a 21/2024. (IV. 9.) AM rendelet 6. § (2)-(6) bekezdésében előírtak alapján kerül megállapításra, továbbá**
- b) **egységes kérelmet be nem nyújtó önálló őstermelői tevékenységet folytató kedvezményezett esetén** az önálló őstermelői tevékenység nyilvántartásba vételének dátuma.

Az államilag elismert vagy honosított mezőgazdasági jellegű végzettség vonatkozásában figyelembe vehető végzettségek felsorolását a 21/2024. (IV. 9.) AM rendelet 1. melléklete tartalmazza. Külföldön szerzett végzettség esetén a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény szerint elismert vagy honosított, az 1. melléklet szerinti szakképesítés vagy végzettség vehető figyelembe.

- a) **A végzettségi előírás minimum 2 év releváns mezőgazdasági szakmai gyakorlattal kiváltható az alábbi előírások mentén:**
 - aa) mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó foglalkoztatási, szerződéses vagy őstermelők családi gazdaságban vagy családi gazdaságban tagi jogviszony (a továbbiakban: gyakorlati tevékenység) igazolásával,
 - ab) gyakorlati tevékenység esetében a támogatási kérelem beadásához viszonyítva visszamenőleg számítva összesen – egybefüggően vagy több részletben, akár megszakításokkal – 730 foglalkoztatásban, teljes munkaidőben töltött napot vagy azzal legalább megegyező foglalkoztatásban töltött időt kell igazolni,
 - ac) a teljes munkaidőtől eltérő foglalkoztatás esetében a foglalkoztatásban töltött időtartamot teljes munkaidőben történő foglalkoztatásra kell átszámítani,
 - ad) egyszerűsített foglalkoztatás keretében szerzett szakmai gyakorlat esetében minden foglalkoztatásban töltött nap – függetlenül a napi óraszámától – 1 napnak számít.

A gyakorlati tevékenység vonatkozásában a 21/2024. (IV. 9.) AM rendelet 2. § (10) bekezdés szerinti igazolás fogadható el. Az igazolás kiállítójára a 21/2024. (IV. 9.) AM rendelet 2. § (11) bekezdés szerinti előírások vonatkoznak.

II. Az I. 1. és 2. pont szerint meghatározott kedvezményezettnek a támogatási kérelem benyújtásakor legalább 10.000, de legfeljebb 50.000 euró STÉ értékű mezőgazdasági üzemmérettel¹ rendelkeznie kell, amely az alábbiak szerint kerül igazolásra:

- a) **A növénytermesztéssel összefüggő üzemméret számítás alapja** a jelen felhívás szerinti támogatási kérelem benyújtási évében beadott - egységes kérelme (a továbbiakban: EK kérelem), vagy ha az még nem került benyújtásra, akkor a támogatási kérelem benyújtását megelőző évben beadott EK kérelme alapján elfogadott, mezőgazdasági tevékenységből származó üzemméret². Ha a mezőgazdasági termelő rendelkezik a felhívás 5. mellékletét szerinti „Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról” című formanyomtatványon feltüntetett mezőgazdasági tevékenységgel művelt területtel, vagy EK kérelemben nem szereplő területtel, akkor a mezőgazdasági tevékenységére vonatkozóan rendelkeznie kell a székhelye/lakóhelye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal által kiállított (a felhívás 5. melléklete szerinti) igazolással, amely tartalmazza az üzemméret számításánál figyelembe vett terület nagyságát és hasznosítási kódját.

Amennyiben fenti területtel nem rendelkezik, a kedvezményezett a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg az elektronikus kérelembenyújtó felületen nyilatkozik arról, hogy az igazolás kiállítása nem releváns.

- b) **Állattartással összefüggő üzemméret számítás alapja** a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) által a támogatást igénylőhöz, mint tartóhoz nyilvántartásba vett tenyészetekben tartott állat lehet. Ha az üzemméret számítás alapját képező állat szarvasmarha, anyajuh, vagy anyakecske akkor az érintett állatfaj tekintetében az ENAR nyilvántartásba bejelentett éves átlagos állatlétszámot kell az üzemméret számításánál figyelembe venni. Egyéb, a felhívás 6. melléklete szerinti állatfajok esetében az üzemméret nagyságát az állatállomány tartási helye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal illetékes járási hatósági állatorvos által kiállított igazolás alapján kell az éves átlagos állatlétszám alapján kiszámolni. ENAR-ba és TIR-be a támogatási kérelem benyújtásának napjáig bejelentett módosítások kerülnek figyelembe vételre.

Amennyiben fenti állatokkal nem rendelkezik, a kedvezményezett a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg az elektronikus kérelembenyújtó felületen nyilatkozik arról, hogy az igazolás kiállítása nem releváns.

A támogatási kérelem benyújtására konzorciumi formában nincs lehetőség.

2.2. Támogatásban nem részesíthetők köre

Az ÁÚF „Kizáró okok” c. részben felsoroltakon túl, az alábbi szempontok szerint nem ítéltető meg támogatás azon kedvezményezett részére:

- akinek, amelynek támogatási kérelme nem felel meg a felhívás célkitűzéseinek;
- aki – mint a támogatást igénylő természetes személy vagy a jogi személy, jogi személy kizárólagos tulajdonosa és ügyvezetője – már részesült a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához igényelhető olyan támogatásban, amelynek forrása az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap, vagy az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap volt,

¹ Az üzemméret megállapítása szempontjából a 12. mellékletben megadott, 348,93 forint/euró árfolyammal számolt 2020. évi STÉ adatok az irányadók

² Amennyiben az EK kérelem benyújtására nyitva álló időszakban kerül sor a támogatási kérelem benyújtására, abban az esetben az üzemméret számítása a támogatási kérelem benyújtásakor nyitva álló időszakban benyújtott EK kérelem alapján történik.

c) aki – mint a támogatást igénylő természetes személy vagy a jogi személy kizárólagos tulajdonosa és ügyvezetője – a felhívás 2. célterületét figyelembe véve **azonos tevékenységkategóriában nyújtott be a KAP Stratégiai Terv keretében meghirdetett vagy meghirdetni tervezett valamely az alábbiak szerint meghatározott pályázati felhívásra támogatási kérelmet, és**

- támogatásban részesült és véglegessé vált támogatási okirattal rendelkezik, vagy
- annak kapcsán e felhívás szerinti támogatási kérelme benyújtásának időpontjában támogatási okirattal nem rendelkezik, vagy
- támogató vagy elutasító tartalmú döntéssel szembeni benyújtott kifogás elbírálása folyamatban van.

Jelen felhívás keretében a KAP ST alábbi felhívásainak megjelölt célterületei vonatkozásában nem igényelhető támogatása:

- KAP-RD01a-RD01c-1-24 Kertészeti üvegházakhoz, hűtőházakhoz kapcsolódó, és post-harvest fejlesztések támogatása: a felhívás 2. célterület B) alcélterület 1. pont,
- KAP-RD01a-RD12-1-24 Kertészet – ültetvénytelepítés és gyógynövénytermesztés támogatása: a felhívás 2. célterület D) alcélterület,
- KAP-RD01a-RD01c-RD01d-RD01e-1-24 Állattartó telepek fejlesztésének támogatása és KAP-RD01a-RD01c-RD01d-RD01e-2-24 Állattartó telepek megújításának támogatása: a felhívás 2. célterület A) alcélterület,
- KAP-RD01a-RD01c-1-25 Terménytisztítók, tárolók, szárítók, vetőmagüzemek komplex fejlesztésének támogatása és KAP-RD01a-RD01c-2-25 Terménytisztítók, tárolók, szárítók, vetőmagüzemek fejlesztésének támogatása: a felhívás 2. célterület C) alcélterület,
- KAP-RD01a-1-25 Kertészeti üzemek technológiai fejlesztésének támogatása: a felhívás 2. célterület B) alcélterület 2. és 3. pont.

d) aki - a támogatást igénylő természetes személy vagy a jogi személy kizárólagos tulajdonosa és ügyvezetője – már részesült a VP2-6.3.1-16 Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése vagy a VP2-6.3.1-20 Mezőgazdasági kisüzemek támogatása című felhívások kapcsán támogatásban, de még nem rendelkezik a benyújtott záró kifizetési kérelemhez kapcsolódó kifizetési kérelem jóváhagyásáról szóló határozattal,

e) akinek a támogatási kérelme csak az 1. vagy csak a 2. célterületre vonatkozó tevékenység megvalósítására irányul.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a jelen felhívás alapján támogatásban részesülő kedvezményezett nem jogosult támogatási kérelem benyújtására és támogatásban nem részesíthető a KAP ST „RD06_B02_YFY_75 - Generációs megújulás gazdaságátvevő támogatásával” című beavatkozása alapján meghirdetésre kerülő, KAP- RD07- RD06-1-25 Gazdaságátadás és gazdaságátvétel támogatása megnevezésű felhívás keretében.

2.3. A támogatási kérelem benyújtásának határideje

A támogatási kérelmek benyújtására 2025. év április 8. naptól van lehetőség az alábbiak szerint meghatározott benyújtási szakaszokban:

- 1. benyújtási szakasz:** 2025. április 8 – 2025. április 21.
- 2. benyújtási szakasz:** 2025. április 22. – 2025. május 5.
- 3. benyújtási szakasz:** 2025. november 4. – 2025. november 17.
- 4. benyújtási szakasz:** 2025. november 18. – 2025. december 1.

2.4. A támogatási kérelem benyújtásának módja és egyéb feltételei

A kedvezményezett a felhívás keretében egy, az 1. és a 2. célterületre együttesen vonatkozó támogatási kérelem alapján részesíthető támogatásban, és a támogatási kérelem a 2. célterület tekintetében kizárólag egy alcélterületre terjedhet ki!

Amennyiben a korábbi támogatási kérelmét a kedvezményezett visszavonja, vagy elutasításra vagy visszautasításra kerül, úgy a kedvezményezett jogosult újabb támogatási kérelem benyújtására.

Támogatási kérelmet kizárólag a KAP törvény 10. § (2) bekezdés c) pontja szerint Kedvezményezetti Nyilvántartási Rendszerben (a továbbiakban: KNYR) kérelemre nyilvántartásba vett besorolású kedvezményezett nyújthat be.

Támogatási kérelmet **kizárólag elektronikus úton, ügyfélkapus** azonosítást követően elérhető elektronikus felületen (www.mvh.allamkincstar.gov.hu) **keresztül lehet benyújtani**.

Az eredetileg papíralapú dokumentumokat digitalizált (pl. pdf, jpeg) formában kell csatolni a kérelemhez. A feltölteni kívánt fájlt annak tartalma alapján szükséges elnevezni. Elektronikus aláírással hitelesített dokumentum benyújtása az eredeti elektronikus formában szükséges.

Forráskimerülés esetén – a KAP Vhr. 70. §-ban foglaltaknak megfelelően – az IH vezetője legkésőbb a felhívásban rögzített szakasz zárásának időpontját megelőző ötödik napon külön Nemzeti Irányító Hatósági közleményben rendelkezik a támogatási kérelem benyújtási időszakának lezárásáról.

A KAP Vhr. 17–18. §-aiban foglaltak szerint a támogatási kérelem meghatalmazott által is benyújtható.

A támogatási kérelem benyújtásának részletes szabályait a KAP Vhr. 11. §-12. § - a tartalmazza.

A támogatási kérelem kitöltésével és benyújtásával kapcsolatos részletes leírást a „Felhasználói kézikönyv az elektronikus felület használatához és e-kérelem benyújtásához” című dokumentum tartalmazza.

3. A MŰVELETTEL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK

3.1. Támogatható tevékenységek

3.1.1. Önállóan támogatható tevékenységek

3.1.1.1. Kötelezően megvalósítandó tevékenységek:

A kedvezményezett egy támogatási kérelem alapján részesíthető támogatásban, amelynek keretében kötelező az 1. célterületre és a 2. célterületre is együttesen kötelezettséget vállalni. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a kedvezményezett kizárólag a két célterület alapján támogatott tevékenységek együttes megvalósítása esetén részesíthető támogatásban.

1. célterület - Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával

Az üzleti tervben vállalt, azzal szorosan összefüggő, ahhoz kapcsolódó kötelezettségek teljesítése.

Az üzleti tervnek tartalmaznia kell az 1. célterület (Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával) esetében igényelt támogatás alapján megvalósítani kívánt fejlesztéseket és a 2. célterület (Fiatal mezőgazdasági termelők beruházásainak támogatása) vonatkozásában megvalósítani tervezett tevékenységek bemutatását is.

2. célterület - Fiatal mezőgazdasági termelők beruházásainak támogatása

Felhívjuk a figyelmet, hogy egy kérelem kizárólag egy, az A. – D. pontok szerint meghatározott alcélterületre vonatkozhat!

A) alcélterület: Állattartáshoz kapcsolódó fejlesztések (a kapcsolódó műszaki-szakmai elvárásokat a 3.3. fejezet tartalmazza):

1. Építéssel járó, állattartáshoz kapcsolódó beruházások: állattartó telepi épületek, létesítmények építése, bővítése, felújítása:
 - az adott állatfajtól és tartástechnológiától függően pl. istálló, fejő- és tejház, tojás válogató-, keltető épület, állatválogató, -kezelő és -felhajtó, illetve kifutó és jártató, elektromos és hagyományos karám, fűrésztő, mézház, méhészeti eszközök és berendezések tárolására és használatára, valamint a megtermelt méz az eszközöktől külön légtérben történő, biztonságos tárolására alkalmas épületek kialakítása, a méhcsaládok telettésére alkalmas teleprész kialakítása, bővítése, felújítása;
2. Az állategészségügyhöz, a takarmányozáshoz kapcsolódó, valamint az előállított termék és a takarmány kezelésére szolgáló építéssel és/vagy szereléssel járó technológiák beszerzése és fejlesztése
 - az adott állatfajtól és tartástechnológiától függően például: szellőztetés és hűtés-fűtés technológiájának kiépítése, takarmányok eltarthatóságát biztosító technológia kialakítása, etetés és itatás technológiájának kialakítása, a tojásgyűjtés, tojásosztályozás és tojáskeltetés technológiájának kialakítása és fejlesztése; fejés technológiájának kiépítése, tejhűtés és tejtárolás technológiájának kialakítása, gyapjűnyírás technológia kialakítása és fejlesztése,
3. Építéssel nem járó, állattartáshoz szükséges gépek, eszközök beszerzése:
 - az adott állatfajtól és tartástechnológiától függően például: takarmány-előkészítés, kiosztás, tartósítás és kezelés gépei, az állathigiénia biztosításához szükséges gépek, állati termékek telepszintű kezelésének eszközei és gépei, állategészségügyhöz kapcsolódó eszközök, gépek, szálastakarmány betakarítás eszközeinek és munkagépei (például: bálázó, rendsodró, kaszáló, silózó adapter, bálacsomagoló, bálátüske, bálafogó), valamint legfeljebb 85 kW motorteljesítményű traktor beszerzése, tojásjelölő-, osztályozó-, és csomagoló, illetve tisztító berendezések beszerzése, beépítése, fejőberendezések, tejhűtők, mobil karám, mobil kapu, mobil vályú, kezelő- és körmölő kaloda, körbála etető, mobil borjú óvoda, válogatókarám (mobil), körmölő kaloda, lábfűrésztő, elletőbox, drankák, önetető, önitató, körbála etető, fix és mobil villanypásztor beszerzése.

B) alcélterület: Kertészeti termelőtevékenység fejlesztése (a kapcsolódó műszaki-szakmai elvárásokat a 3.3. fejezet tartalmazza):

1. Építéssel járó, kertészeti termelőtevékenységet szolgáló épületek, létesítmények építése, bővítése, felújítása.
2. Építéssel nem járó, kertészeti tevékenység végzéséhez szükséges alábbi gépek, eszközök beszerzése:
 - a) mezőgazdasági erőgéphez, traktorhoz kapcsolható munkagépek,
 - b) vontatott betakarítógépek,
 - c) szedő platform, szüretelő-szedő gép, szedőputtony,
 - d) talajművelő gépek,
 - e) kertészeti tevékenység végzéséhez szükséges, egyéb gépek, eszközök beszerzése,
 - g) legfeljebb 85kW motorteljesítményű traktor.
3. Tavaszi fagykár megelőzését szolgáló eszköz, berendezés, technológia beszerzése és telepítése (a kapcsolódó műszaki-szakmai elvárásokat a 3.3. III. pont tartalmazza):
 - a) rögzített (telepített) vagy mobil (áttelepíthető) légkeverő berendezések,
 - b) autonóm hőtermelő berendezések (fagyvédelmi kályhák, más fűtőberendezések),

- c) vontatott hőtermelő vagy légkeverő gépek (füstölő, ködképző berendezések, légkeverő, valamint fagyvédelmi gépek).
- 4. Betakarítást követő áruvá készítést szolgáló eszközök beszerzése: válogatás, tisztítás, osztályozás, csomagolás, gépei vagy gépsorai, kapcsolódó technológiai berendezései

C) alcélterület: Terménytisztítók és terményszárítók beszerzése, terménytárolók építése, bővítése, technológiai korszerűsítése (a kapcsolódó műszaki-szakmai elvárásokat a felhívás 3.3. fejezet tartalmazza)

1. Építéssel járó tevékenységek:
 - a) szántóföldi termények tárolását szolgáló létesítmények építése, bővítése, korszerűsítése.
2. Építéssel nem járó, a terménytároláshoz szükséges gépek, eszközök beszerzése:
 - a) terményszárítók, terménytisztítók, és terménytárolók technológiai felújítása, valamint az azok üzemeltetéséhez kapcsolódó épített vagy mobil eszközök, valamint a kapcsolódó technológiák létesítése, beszerzése és technológiai felújítása
 - b) mobil szárítóberendezések, mobil vetőmagszárítók, szárítók beszerzése,
 - c) magtisztítók, elő- és utótisztítók beszerzése,
 - d) terménytárolókban használatos anyagmozgató gépek (például: serleges felhordók, szállítószalagok, rédlerek, szállítócsigák, surrantócsövek, beépített fogadógaratok, mechanikus üzemű (statikus és mobil) raktári felszedő- és rakodógépek, pneumatikus üzemű magtári felszedő- és rakodógépek)

D) alcélterület: Gyümölcstermő-, gyógy-, aroma és fűszernövény, borszőlő ültetvény telepítése (kapcsolódó műszaki-szakmai elvárásokat a 3.3. fejezet tartalmazza).

1. Új ültetvény telepítése:
 - a) gyümölcstermő ültetvény telepítése (a területen már meglévő ültetvény felszámolásának lehetőségével is),
 - b) évelő gyógy-, aroma- és fűszernövény ültetvény telepítése,
 - c) borszőlőültetvény telepítése.

Felhívjuk a figyelmet, hogy **öntözéshez kapcsolódó tevékenységek nem támogatottak**, azonban a gyümölcstermő ültetvények esetében a víztakarékos öntözőrendszert ki kell építeni!

3.1.2. Önállóan nem támogatható tevékenységek

A 2. célterület vonatkozásában az alábbi tevékenységek önállóan nem, csak valamely önállóan támogatható tevékenységgel együttesen támogathatóak a felhívás 9.4. pontjában rögzített felső korlát figyelembe vételével:

- a) Művelet előkészítés:
 - szakmai előkészítés
 - közbeszerzés
- b) Mérnöki feladatok
- c) Műveletmenedzsment
- d) Immateriális javak beszerzéséhez kapcsolódó tevékenységek (szabadalmak, licencek, szerzői jogok és védjegyek vagy eljárások megszerzése).

- e) Telepen belül megvalósítandó infrastruktúra-fejlesztés, amely magában foglalja a vagyonvédelem gépeinek, eszközeinek beszerzését, továbbá a telepi infrastruktúra (lásd: Fogalomtár) megvalósítását;
- f) Áruszállításra, terepi munkavégzéshez használt, N1 járműkategóriába sorolt, gépjárművek beszerzése a 9.4 pontban foglalt korlátozás figyelembevételével

3.1.2.1. Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek:

Tájékoztatással, nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése. A tájékoztatással, nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos előírásokat az ÁÚF tartalmazza.

3.1.3. Nem támogatható tevékenységek:

A felhívás keretében a 3.1.1. - 3.1.2. pontokban meghatározott tevékenységeken túlmenően más tevékenység nem támogatható.

Kiemelten felhívjuk a figyelmet, hogy a 2. célterület vonatkozásában nem támogathatóak az alábbi tevékenységek:

1. A méhészeti ágazatban a központi költségvetés, valamint az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások 2024-2027. évi igénybevételének szabályairól szóló 10/2024. (III. 25) AM rendelet keretében támogatott tevékenységek;
2. 180 napnál rövidebb ideig álló mobil állat-, valamint szalma/széna/eszköztároló sátrak beszerzése;
3. Göngyöleg beszerzése;
4. Fagyvédelmi gyertya beszerzése;
5. A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet által a quad kategóriába sorolt járművek beszerzése, függetlenül annak forgalomba helyezési járműkategóriai besorolásától;
6. Használt gépek, eszközök beszerzése;
7. Pickup típusú gépjármű beszerzése;
8. Öntözéshez kapcsolódó minden tevékenység, beleértve a gyümölcstermő ültetvények esetében kötelezően kiépítendő víztakarékos öntözőrendszert is;
9. Forgóeszközök beszerzése;
10. Mezőgazdasági termékek feldolgozásához kapcsolódó minden tevékenység;
11. Egynyári növényekből létrehozott ültetvények kialakítása;
12. Mezőgazdasági termelési jogok, támogatási jogosultságok megvásárlása;
13. Ingatlan vásárlása;
14. Állatok vásárlása;
15. Erdőtelepítésbe történő beruházások;
16. Megújuló energiaforrást hasznosító technológiákkal, rendszerekkel kapcsolatos tevékenységek.

3.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása

A felhívás keretében nyújtott támogatás nem minősül az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdés szerinti állami támogatásnak, mivel a felhívás tekintetében a 2023-2027-es időszakra vonatkozó mezőgazdasági és erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott állami támogatásokról szóló iránymutatás (11)-(14) pontja értelmében nem alkalmazandók az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásokra vonatkozó szabályok.

3.3. A művelet műszaki, szakmai tartalmával kapcsolatos elvárások

A művelet műszaki, szakmai tartalmának meghatározásához az alábbi elvárások figyelembevételére van szükség:

I. Általános elvárások:

1. Mindkét célterülethez kapcsolódó elvárások:

1. A művelet költségvetését a piaci árakhoz igazodóan, reális és költséghatékony módon kell összeállítani. A hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvét, valamint a szokásos piaci árak történő megfelelést a támogatási okirat véglegessé válását követően is biztosítani kell, továbbá a műveletnek meg kell felelnie a reális és takarékos költségvetés előírásának az esetleges géptípus-változás, szállító-váltás és költség szerkezet-módosítás esetén is.
2. A műveletnek megfelelően kidolgozottnak kell lennie, a támogatási kérelem pontjait a kérdésnek megfelelő válasszal ki kell tölteni.
3. A kedvezményezett köteles eleget tenni a KAP törvényben és a KAP Vhr.-ben foglaltaknak.
4. A műveletnek meg kell felelnie a felhívásban, annak mellékleteiben, illetve az ÁÚF című dokumentumban foglalt egyéb feltételeknek.
5. A kedvezményezetteknek a támogatási kérelem benyújtó felületén üzleti tervet kell rögzíteni a 8. melléklet szerint.
6. A támogatott beruházást a kedvezményezett köteles a jóváhagyott megvalósítási helyen rendeltetésszerűen üzemeltetni.
7. Az agrártámogatási jogviszonyból származó kötelezettség teljesítését meghiúsító elháríthatatlan külső ok (vis maior) bekövetkeztét a kedvezményezettnek a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből finanszírozott intézkedésekkel összefüggő elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazott eljárásról szóló 23/2024. (IV. 9.) AM rendelet alapján kell bejelenteni.
8. A támogatási célok megvalósulásának nyomon követése érdekében a kedvezményezettnek eleget kell tennie a monitoring adatszolgáltatási kötelezettségének.
9. A kedvezményezett köteles az üzleti terv részét képező digitalizációs kérdőívet a támogatási kérelem beadásakor kitölteni. A kedvezményezett a kérdőívet a fenntartási időszak végén is köteles ismételtén kitölteni.
10. A művelet tervezése és megvalósítása során figyelemmel kell lenni az ÁÚF-ben rögzített Alapjogi Charta érvényesítésével kapcsolatos elvárásokra, valamint a horizontális (környezetvédelmi, esélyegyenlőségi) elvárásokra és követelményekre.
11. A műveletnek meg kell felelnie a felhívás műszaki, szakmai rendelkezéseket tartalmazó mellékleteiben, illetve az ÁÚF című dokumentumban foglalt egyéb feltételeknek.

2. Az 1. célterülethez kapcsolódó elvárások:

1. A művelet működtetési időszaka a támogatási okirat véglegessé válását követő év január 1-jétől számított ötödik naptári év végéig terjedő időszak.

2. A támogatási okirat véglegessé válását követően egyidejűleg kerül kifizetésre az 1. célterületre megítélt támogatási összeg első részlete (50%-a).
3. A kedvezményezett köteles a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított legfeljebb 9 hónapon belül megkezdeni az üzleti terv végrehajtását.
4. A kedvezményezett köteles az üzleti tervben vállalt kötelezettségeket teljesíteni legkésőbb a működtetési időszak 4. évének végére.
5. Természetes személy kedvezményezett, illetve a tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelő köteles az üzleti tervben vállalt időszak elteltével legkésőbb a támogatás 4. lezárt gazdálkodási évében mezőgazdasági tevékenységből elért jövedelme tekintetében **elérni legalább a támogatási kérelem benyújtási évének kötelező bérminimum mértékét.**
6. A kedvezményezett köteles a gazdaságot személyes közreműködéssel vezetni. Személyes közreműködésnek minősül a természetes személy kedvezményezett, vagy a tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelő általi személyes vezetés.
 - a. A kizárólag a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény szerinti csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban vagy a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény szerinti gyermekgondozást segítő ellátásban (a továbbiakban együtt: családtámogatási ellátás) részesülő kedvezményezett a gazdaság vezetésébe bevonhat az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény 16 §. (1) bekezdése szerinti közreműködőt. A közreműködő bevonásának tényét teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni, a 13. számú melléklet szerinti formanyomtatvány minta alapján. A teljes bizonyító erejű magánokirat másolatát a közreműködő bevonásának kezdetétől számított 8 munkanapon belül meg kell küldeni a Magyar Államkincstár, mint az IH közreműködő szerve és, mint Nemzeti Kifizető Ügynökség (a továbbiakban: Kincstár) részére, amelyhez igazolást kell mellékelni arról, hogy a kedvezményezett ügyfél családtámogatási ellátásban részesül.
 - b. Amennyiben a tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelő családtámogatási ellátásban részesül, a képviselőének ellátására a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:113. §-a szerinti cégvezetőt, mint közreműködőt alkalmazhat ezen időszak alatt.

Közreműködő bevonása esetén is a tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelőnek kell a vállalkozás működésével kapcsolatos döntéseket meghoznia, illetve neki kell meghatároznia a közreműködő illetve a cégvezető tevékenységét,
7. A művelet működtetési, megvalósítási és fenntartási időszakában a legalább 10 000 EUR STÉ üzemméretet a kedvezményezett köteles folyamatosan fenntartani.
8. A kedvezményezett köteles a műveletmegvalósítás előrehaladásáról legalább a 17. mellékletben meghatározott tartalommal, évenkénti szakmai beszámolót benyújtani. A szakmai beszámolót minden év június 1. és június 30. közötti időszakban kell benyújtani.
9. A kedvezményezett köteles az üzleti terv szerinti mezőgazdasági fejlesztésekhez kapcsolódóan a művelet működtetési, megvalósítási és fenntartási időszakában az agrárgazdasági és vidékfejlesztési szaktanácsadói tevékenységről és az agrárgazdasági szaktanácsadási rendszerről szóló 1/2022. (I. 14.) AM rendeletben [a továbbiakban: 1/2022. (I. 14.) AM rendelet] meghatározott névjegyzékben szereplő **szaktanácsadóval együttműködni.** A szaktanácsadóval történő együttműködés tekintetében nem elfogadható, ha a kedvezményezett maga az 1/2022. (I. 14.) AM rendelet szerinti névjegyzékben szereplő szaktanácsadó. Az együttműködés alátámasztására be kell nyújtani a támogatási kérelem benyújtásakor hatályos szaktanácsadói szerződést. Az együttműködésnek az alábbiak közül

legalább egy tématerületre kell irányulni, melynek kapcsolódnia kell a 2. célterület vonatkozásában megvalósuló fejlesztéshez:

- a. Szántóföldi növénytermesztés
- b. Állattenyésztés
- c. Kertészet
- d. Takarmányozás, takarmány-előállítás
- e. Precíziós gazdálkodás
- f. Ökológiai gazdálkodás
- g. Vízgazdálkodás, öntözésfejlesztés
- h. Vadgazdálkodás
- i. Környezeti fenntarthatóság
- j. Növényvédelem
- k. Állategészségügy
- l. Földügyek
- m. Vidékfejlesztés, kivéve: falusi és agroturizmus, lovas turizmus, tevékenységdiverzifikáció
- n. Támogató adminisztráció.

3. A 2. célterülethez kapcsolódó elvárás:

1. A mezőgazdasági üzemi beruházásnak el kell érni a legalább 15 millió Ft elszámolható költséget.

II. A 2. célterület alapján támogatott egyes tevékenységekhez kapcsolódó műszaki-szakmai elvárások.

A) alcélterület: Állattartáshoz kapcsolódó fejlesztések:

1. A felhívás keretében támogatás kizárólag a következő állatfajok tartásához kapcsolódó műveletekhez nyújtható:
 - 1.1 baromfifélék (házi tyúk, pulyka, kacsa, pézsmaréce, lúd, gyöngytyúk);
 - 1.2 sertésfélék (házi sertés, vaddisznó);
 - 1.3 szarvasmarhafélék (szarvasmarha és bivaly, ideértve a bölényt is);
 - 1.4 juh- és kecskefélék;
 - 1.5 lófélék (ló, szamár, öszvér),
 - 1.6 nyúl, méh, húshasznosítású galamb, fűrj, strucc, emu, fácán, fogoly, csincsilla.
2. A kedvezményezettnek meg kell felelnie a támogatási kérelemmel érintett állattartó telepen tartott állatfaj kapcsán releváns alábbi jogszabályoknak:
 - a Baromfi Információs Rendszer létrehozásáról és működtetésének rendjéről szóló 120/2007. (X. 18.) FVM rendelet előírásainak,
 - a sertések jelöléséről, valamint Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről szóló 83/2015. (XII. 16.) FM rendelet előírásainak;
 - a szarvasmarha-fajok egyedeinek jelöléséről, valamint Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről szóló 99/2002. (XI. 5.) FVM rendelet előírásainak;

- a juh- és kecskefélék egyedeinek Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről szóló 182/2009. (XII. 30.) FVM rendelet előírásainak;
- a lófélék egyedeinek azonosításáról szóló 110/2013. (IV. 9.) Korm. rendelet előírásainak;
- a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről szóló 119/2007. (X.18.) FVM rendelet előírásainak.

3. A kedvezményezett köteles a művellet fizikai befejezését követően a fenntartási időszak végéig legalább szinten tartani a művelettel érintett tenyészet – a 7. melléklet alapján számított állategységben kifejezett – éves átlagos állatlétszámát. A bázislétszámot a támogatási kérelem benyújtását megelőző év adja. Ha a kedvezményezett a bázisévre vonatkozóan a művelettel érintett tenyészet tekintetében nem rendelkezett állatállománnyal, akkor a fejlesztéssel érintett állattartó telep kapacitását legalább 75 %-ban elérő mértékű éves átlagos állatlétszám szinten tartására kötelezett a működtetési időszak 2. évétől kezdődően a működtetési időszak végéig.

B) alcélterület: Kertészeti termelőtevékenység fejlesztése

1. Növényházak létesítése

1. Új üvegházak (üvegházborítású növényházak) építése, bővítése

Új építés esetén az egy szerkezeti egységbe tartozó alapterület nagysága legalább 1000 m², virágtermesztés esetén legalább 500 m² kell, legyen. Bővítés esetén az üzemben a meglévő és a bővítéssel megvalósuló üvegházak alapterületének el kell érnie legalább az 1500 m² nagyságot, virágtermesztés esetén legalább az 1000 m² nagyságot, úgy, hogy a bővített egységnek ugyanolyan ebben a bekezdésben előírt minimális méretbeli és műszaki feltételeknek kell megfelelnie, mintha új építésű lenne.

A fedésre felhasznált üvegnek legalább 4 milliméter vastagságúnak kell lennie. Az oldalfalak borítása fehérszínű szendvicspanelből, vagy polikarbonátból is készülhet. Polikarbonát esetében kizárólag UV védelemmel ellátott polikarbonát használható.

A megépítésre kerülő üvegházak blokkosított formában (egy szerkezeti egységbe), horganyzott fém-tartókkal (bordákkal), legalább 5 méteres vápamagassággal, legalább 8 méteres hajószélességgel készülhetnek.

A műveletnek tartalmaznia kell legalább az öntöző-, a tápoldatozó-, és a szellőztetőrendszert, Δt = legalább 25 °C hőmérsékletkülönbség áthidalására alkalmas fűtést, energiaerőforrást és klímakomputert, továbbá a vezérlés elemeit.

Bővítés esetén a meglévő növényházban a minimális vápamagasságnak 2 méternek kell lennie. Talaj, légtér-, vegetációs vagy ezek kombinációjával kialakított fűtés és csepegtető öntözés hiányában azok beépítése a meglévő növényházba kötelező, függetlenül attól, hogy az öntözőrendszer kiépítésének költsége jelen felhívás keretében nem elszámolható.

2. Új, fóliaborítású, nagy légtérű, blokkrendszerű növényházak (blokkfóliaházak) építése, bővítése

A fóliaházak blokkosított formában, (egy szerkezeti egységben) horganyzott fém-tartókkal (bordákkal), legalább 4 méteres vápamagassággal, legalább 8 méteres hajószélességgel készülhetnek. A fedésre felhasznált fóliának UV stabilnak és legalább 170 mikron vastagságúnak kell lennie. A műveleteknek tartalmaznia kell az öntöző, a tápoldatozó, a légkeverő és szellőztető rendszert, Δt = legalább 10 °C hőmérsékletkülönbség áthidalására alkalmas fűtést és a klímakomputert.

Új építés esetén az egy szerkezeti egységbe tartozó alapterület nagysága zöldségtermesztés esetén legalább 1000 m², virágtermesztés esetén legalább 500 m². Bővítés esetén az üzemben a meglévő és a bővítéssel megvalósuló fóliaházak alapterületének el kell érnie legalább az 1500 m² nagyságot, virágtermesztés esetén legalább az 1000 m² nagyságot úgy, hogy a bővítésnek ugyanolyan, ebben a

bekezdésben előírt minimális méretbeli és műszaki feltételeknek kell megfelelnie, mintha teljesen új építésű lenne.

Bővítés esetén a meglévő növényházban a minimális vápamagasságnak 2 méternek kell lennie. Csepegtető öntözés hiányában azok beépítése a meglévő fóliaházba kötelező.

3. Új, nagylégterű, egyhajós hideghajtató fóliasátrak építése

Üzemi szinten típusonként legalább 1000 m² összes alapterület nagyságot kell elérnie a kedvezményezettnek. A megépítésre kerülő fóliaházak horganyzott fémcső bordákkal és tartólábakkal, legalább 7,5 méteres fesztávolsággal készülhetnek. A fedésre felhasznált fóliának UV stabilnak és legalább 150 mikron vastagságúnak kell lennie. A művelet keretében a kedvezményezettnek meg kell valósítania öntözőrendszert, attól függetlenül, hogy az öntözőrendszer költsége jelen felhívás keretében nem számolható el.

4. Blokkrendszerű hideghajtató fóliaházak építése

Üzemi szinten típusonként legalább 1000 m² összes alapterület nagyságot kell elérnie a kedvezményezettnek. A blokkrendszerű mobil fóliaházak horganyzott fémcső bordákkal és tartólábakkal, legalább 4,5 méteres hajószélességgel készülhetnek. Gyümölcsstermesztés³ esetén beton támasztó oszlopokkal és tartólábakkal, legalább 4 méteres hajószélességgel, továbbá oldal vektor hálós kivitelben horganyzott fémcső bordákkal és tartótáblákkal, vagy beton támasztó oszlopokkal és lábakkal, valamint legalább 3 méteres hajószélességgel is készülhetnek. A fedésre felhasznált fóliának UV stabilnak és legalább 150 mikron vastagságúnak kell lennie. A művelet keretében a kedvezményezettnek meg kell valósítania a fóliaház működtetéséhez szükséges öntözőrendszert attól függetlenül, hogy az öntözőrendszer költsége jelen felhívás keretében nem számolható el.

5. Meglévő fóliaházak vagy üvegházak növényházak technológiai korszerűsítése

A korszerűsítés beépítendő technológiaként legalább 1000 m² alapterületű növényházra, egy szerkezeti egységben lévő vagy különálló üvegházakra és fóliaházakra irányulhat.

A talaj nélküli termesztés kiépítése esetén kötelező a tápoldat közvetítésére alkalmas közetgyapot vagy kókuszhancs paplanok, téglák alkalmazása, a teljes tápoldat előállító-, elosztó- és adagolórendszer, a tápanyagtárolók, a programozható keverő berendezések, a tápoldattároló tartály, a szabályozható tápoldat adagolók, a fix építésű csővezetékek és a növényhez vezető rugalmas csövek beépítése.

6. Szociális és kiszolgáló helyiségek építése, bővítése, korszerűsítése

A kiszolgáló létesítmények (nem kötelező jelleggel) tartalmazhatják: az áruvá készítést szolgáló termékmanipuláló, osztályozó, csomagoló helyiségek, az öntözés berendezéseinek (víztisztító, tápoldatozó szivattyú), a göngyöleg tároló, a készáru raktár, a növényvédőszer raktár, a klímakomputer vezérlő helyisége, az adminisztrációs munkavégzésre szolgáló iroda, közlekedő, tehergépjárművek rakodását segítő rámpa és a szociális helyiségek (étkező, öltöző, melegedő, zuhanyzó, WC) kialakítását.

Elszámolható költségként az ide sorolt helyiségek alapterülete az új építéssel érintett, támogatott létesítmények együttes, termesztő felület méretének legfeljebb 10%-áig terjedhet.

A művelet célján túlmutató szociális és kiszolgáló helyiségek építése, bővítése és korszerűsítése nem támogatható.

2. Normál hőmérsékletű (0/+7C°) hűtőházak, hűtőtárolók, valamint zöldség-és burgonyatárolók építészeti-műszaki tartalmára vonatkozó előírások

³ Támogatott gyümölcsfajok: szamóca, málna, cseresznye, kajszibarack, őszibarack, csemege szőlő.

1. Hűtőkamrák létesítése, hűtő konténerek beszerzése 99 m³ hűtött légtérig

Normál hőmérsékletű (0/+7C°) hűtőkamrák létesítése esetén a legkisebb támogatott hűtött légtérnek el kell érni a 13 m³-t, a felhasznált szendvicspanel falvastagsága legalább 80 mm kell legyen. Tartalmaznia kell a teljes hűtőgépészeti rendszert (on/off klíma „split aggregát” beépítése nem támogatott), LED világítást, a beépített ajtónak ÉMI minősítéssel kell rendelkeznie.

2. Új építésű hűtőházak, hűtőtárolók, zöldség- és burgonyatárolók létesítése és meglévő hűtőházak hűtőtárolók, zöldség- és burgonyatárolók bővítése

Az épületeknek könnyűszerkezetes konstrukcióban kell megépülniük, és a könnyűszerkezetes épületekre vonatkozó építési, valamint a hőszigetelésre és az energiahatékonyságra vonatkozó hazai és európai minőségi előírásoknak meg kell felelniük.

A hűtőházak, hűtőtárolók tartalmazzák:

- az építmények funkciójának ellátásához szükséges összes épületgépészeti, technológiai és biztonságtechnikai berendezést,
- a hűtési technológiát (kompresszorok, aggregátok, elpárologtatók, kondenzátorok, vezérlők, szabályozók, összekötőelemek) és annak működését szolgáló elemeket.
- az előtereket, a felvonulási, a megvalósításhoz szükséges ideiglenes építményeket, ha a műszaki terv előírja.

A hűtőházon belül több, különböző technológiával felszerelt hűtőtároló egység is kialakítható.

Zöldség- és burgonyatárolók esetében az építménynek tartalmazni kell az épületgépészeti berendezéseket, a megvilágítást, az elektromos hálózatot, a tűzvédelem elemeit és az állagmegóvás céljára beépített technológiák gépészeti elemeit (párásítás, szellőztetés). A hűtés külső levegővel kell, hogy történjen.

3. Hűtőházak, hűtőtárolók, zöldség- és burgonyatárolók technológiai korszerűsítése

Hűtőházak, hűtőtárolók esetében a hűtési technológia komplett, vagy a hűtési technológia elemeinek a cseréje, a régi technológiai elemek (kompresszorok, aggregátok, elpárologtatók, kondenzátorok, vezérlők, szabályozók, összekötő elemek) bontása, új elemek beépítése, beszabályozása az épületszerkezetek megtartása mellett. A felújítás keretében az adott hűtőházon belül különböző technológiával üzemelő tároló is kialakításra kerülhet.

Zöldség- és burgonyatárolók esetében páratartalom szabályozó rendszer cseréje az épületszerkezet megtartása mellett.

4. Kiszolgáló helyiségek építése, bővítése, korszerűsítése

A kiszolgáló létesítmények (nem kötelező jelleggel) tartalmazhatják: a hőmérséklet szabályozását, áruvá készítést szolgáló termékmanipuláló, osztályozó, csomagoló helyiségek, göngyöleg tároló, és/vagy géptároló, adminisztrációs munkavégzésre szolgáló iroda, közlekedő, tehergépjárművek rakodását segítő rámpa.

Az épületeknek könnyűszerkezetes konstrukcióban kell megépülniük, és a könnyűszerkezetes épületekre vonatkozó építési, valamint a hőszigetelésre és az energiahatékonyságra vonatkozó hazai és európai előírásoknak meg kell felelniük.

5. Szociális helyiségek bővítése, korszerűsítése

A szociális helyiségek a dolgozók megfelelő munkakörülményeinek biztosítását szolgálják: étkező, öltöző, melegedő, zuhanyzó, WC.

Elszámolható költségként az ide sorolt helyiségek alapterülete az új építéssel érintett, támogatott létesítmények együttes alapterület méretének legfeljebb 10%-áig terjedhet.

A művelet célján túlmutató szociális és kiszolgáló helyiségek építése, bővítése és korszerűsítése nem támogatható.

3. Tavaszi fagykár megelőzését szolgáló eszköz, berendezés, technológia beszerzése és telepítése

1. Építési tevékenység kizárólag a rögzített légkeverő berendezés létesítése kapcsán támogatott.
2. Amennyiben a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet alapján környezeti hatástanulmányt szükséges készíteni, úgy azt legkésőbb az első kifizetési kérelemhez csatolni kell.

D) alcélterület: Gyümölcstermő-, gyógy-, aroma és fűszernövény, borszőlő ültetvény telepítése

1. Gyümölcstermő ültetvények telepítéséhez kapcsolódó előírások¹

1. A 9. melléklet I. táblázatában szereplő gyümölcsfajokból⁴, legalább az előírt tőszámmal eltelepített ültetvény létrehozása támogatott. A legkisebb támogatható ültetvénytérületnek a telepítési terv szerint el kell érnie az 1,0 hektár terület nagyságát, a legkisebb támogatható táblaméretnek a 0,5 hektár terület nagyságát, kivéve szamóca, húsos som telepítése esetén, ahol a legkisebb támogatható ültetvény- és táblaméret egységesen 0,5 hektár.
2. A támogatási kérelem benyújtásakor csatolni kell legalább az ültetvénytelepítés szándékához kapcsolódó bejelentési kötelezettség teljesítését igazoló dokumentumot. Ha a támogatási kérelem benyújtásakor rendelkezésre áll, a támogatási kérelem benyújtásakor csatolni kell a telepítésre kerülő ültetvény telepítési szándék bejelentését és hatóság általi nyilvántartásba vételét igazoló dokumentumot egyaránt. Spárga vagy komló telepítése esetében a FruitVeB – Magyar Zöldség-Gyümölcs Szakmaközi Szervezet igazolását szükséges benyújtani arról, hogy a termőhely alkalmas spárga, illetve komló termesztésére.
 - a) Legkésőbb az első kifizetési kérelemhez mellékelni kell a telepítésre kerülő ültetvény telepítési szándék bejelentését és hatóság általi nyilvántartásba vételét igazoló dokumentumot – ha az a támogatási kérelemmel együtt nem került benyújtásra.
3. Csak a gyümölcs termőhelyi kataszterben, **a telepítendő gyümölcsfaj vonatkozásában legalább termesztésre alkalmas minősítéssel szereplő földterületre tervezett ültetvény telepítése támogatható.** A támogatási kérelemhez mellékelni kell a gyümölcs termőhelyi kataszter bejegyzéséről kiadott határozat másolatát, vagy a termőhelyi katasztert vezető szerv igazolását arról, hogy a terület az adott gyümölcsfaj vonatkozásában szerepel a gyümölcs termőhelyi kataszterben.
4. A kedvezményezett **köteles** a telepített ültetvényt annak termőre fordulásától a 9. melléklet I. táblázat 'E' oszlopában meghatározott határidőig **termesztésben tartani**.
5. Az ültetvénytelepítéshez kapcsolódóan a 11. melléklet I. pontjában rögzített minimális adattartalommal **telepítési terv benyújtása kötelező**.
6. A telepítés során felhasználható szaporítóanyagra vonatkozó előírások:

¹ Felhívjuk a Tisztelt Kedvezményezettek figyelmét, hogy a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet szerint a homoktövis (*Hippophae rhamnoides*) kertészeti változatai is védelem alá esnek. Kérjük, telepítési szándék esetén forduljanak a területileg illetékes Kormányhivatal természetvédelmi hatáskörben eljáró járási hivatalához a termesztésbe vonásához szükséges engedély beszerzése ügyében.

⁴ Mogyoró ültetvény vonatkozásában mikorrhizált csemete telepítése is támogatott.

- a) a telepítendő fajtának szerepelni kell a hazai Nemzeti Fajtajegyzékben vagy az Európai Unió valamely tagállamának nemzeti fajtajegyzékében,
 - b) telepítéshez, az alábbi c) pontban megnevezett fajok kivételével hatóság által certifikált kategóriában tanúsított, vagy CAC (csemegezőlő esetében standard) kategóriájú szaporítóanyag használható fel,
 - c) szilva, kajszli, őszibarack, valamint nektarin esetében certifikált kategóriájú szaporítóanyag használható fel.
7. Az első, a szaporítóanyag elszámolását is tartalmazó kifizetési kérelemhez mellékelni kell a felhasznált szaporítóanyagra vonatkozó, a kérelmező nevére kiállított származási igazolás másolatát, nem Magyarországról származó szaporítóanyag esetén a kérelmező nevére kiállított, a felhasznált szaporítóanyag származását igazoló dokumentumot (adás-vételét igazoló számla, szállítólevél, származási igazolás).
8. A kedvezményezettnek az ültetvény nem termő időszakában ápolási kötelezettségének eleget kell tennie. Az ápolási kötelezettség teljesítéséről **köteles gazdálkodási naplót vezetni**.
9. A kedvezményezettnek az ültetvénytelepítést a telepítési terv szerint kell megvalósítania, amelyről legalább a 10. melléklet I. pontja szerinti tartalmi elemekkel rendelkező **telepítési naplót köteles vezetni**.

2. Évelő gyógy-, aroma- és fűszernövény ültetvényekhez kapcsolódó tevékenységek

1. A 9. melléklet III. táblázatában szereplő⁵ gyógy-, aroma- és fűszernövényekből, az előírt követelményeknek megfelelő **új ültetvény telepítése**: a legkisebb támogatható ültetvényt méretnek a telepítési terv szerint el kell érnie a 0,5 hektár terület nagyságot, a legkisebb támogatható parcella méretnek a 0,5 hektár terület nagyságot.
2. Támogatás a 9. melléklet III. táblázatában meghatározott fajok vonatkozásában, legalább a 'C' vagy a 'G' oszlopban meghatározott tőszámú/sortávolságú ültetvény telepítéséhez adható.
3. A kedvezményezett köteles az ültetvényt annak termőre fordulásától a 9. melléklet III. táblázat 'D' vagy 'F' oszlopában meghatározott ideig művelésben tartani.
4. A félcsere és lágyszárú típusú fajok (9. melléklet III. táblázat 2.-5. fajcsoport) esetén a felhasznált szaporítóanyag megfelelőségét az első, a szaporítóanyag elszámolását is tartalmazó kifizetési kérelemhez mellékelve, a következő okiratok egyikével szükséges igazolni:
 - a) a vetőmag minősítését a zöldség szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 50/2004. (IV. 22.) FVM rendelet szerinti igazoló okirat,
 - b) a legalább a vetőmag fajazonosságát, tisztaságát és csíráképességét tartalmazó szállítói igazolás,
 - c) a növénytermesztési hatóság által kiállított, a vetőmag fajazonosságára, tisztaságára és csíráképességére vonatkozó vizsgálati jegyzőkönyv,

⁵ A mellékletben nem szereplő, évelő növény (kivéve: bodza) telepítése akkor támogatott, ha arról a kedvezményezett a Gyógynövény Szövetség és Termék Tanács által kiállított szakmai ajánlással rendelkezik. A szakmai ajánlásnak tartalmaznia kell az 9. melléklet III. táblázat szerinti csoport besorolást és szakmai követelményeket.

- d) vásárolt lágyszárú, illetve félcserje palánták esetén zöldségpalánta vagy dísznövény szaporítóanyag-kísérő okmány,
 - e) saját nevelésű, magról vetett palánta esetén a kiindulási vetőmagra vonatkozóan jelen felsorolás a)-c) pontjaiban leírtak egyike,
 - f) vegetatív úton előállított szaporítóanyag esetén a területileg illetékes növényegészségügyi hatóság „mentes” minősítésű szemlejegyzőkönyve.
5. Fás szárú, cserje típusú fajok (9. melléklet III. táblázat 1. fajcsoport) esetén, a felhasznált szaporítóanyag megfelelőségét az első, a szaporítóanyag elszámolását is tartalmazó kifizetési kérelemhez mellékelve, a következő okiratok egyikével szükséges igazolni:
- a) gyümölcs vagy erdészeti szaporítóanyag származási igazolvány,
 - b) dísznövény szaporítóanyag kísérő okmány,
 - c) saját előállítású szaporítóanyag esetén a területileg illetékes növényegészségügyi hatóság „mentes” minősítésű szemlejegyzőkönyve.
6. Az ültetvénytelepítéshez kapcsolódóan a 11. melléklet II. pontjában rögzített minimális adattartalommal **telepítési terv benyújtása kötelező**.
7. A kedvezményezettnek az ültetvény nem termő időszakában ápolási kötelezettségének eleget kell tennie. Az ápolási kötelezettség teljesítéséről **köteles gazdálkodási naplót vezetni**.
8. A kedvezményezettnek az ültetvénytelepítést a telepítési terv szerint kell megvalósítania, amelyről a 10. melléklet I. pontja szerinti, minimális tartalmi elemekkel rendelkező **telepítési naplót köteles vezetni**.

3. Borszőlőültetvény telepítéshez kapcsolódó tevékenységek

1. Új borszőlőültetvény telepítése. A legkisebb támogatható ültetvénytérletnek és a legkisebb támogatható táblaméretnek egyaránt el kell érni a 0,25 ha-t. A támogatható tevékenység magában foglalja az ültetvény művelésmódjának megfelelő támrendszer kialakítását is.
2. A támogatási kérelem benyújtásakor mellékelni kell a terület fekvése szerint illetékes hegybíró által kiadott **új telepítési engedélyt**.
3. A kedvezményezett köteles a borszőlőültetvény telepítését a jóváhagyott talajvédelmi terv és a hegybíró által kiadott telepítési engedély, továbbá a telepítési terv szerint megvalósítania, amelyről 10. melléklet II. pontja szerinti, minimális tartalmi elemekkel rendelkező **telepítési naplót köteles vezetni**.
4. A telepítéshez felhasznált szaporítóanyag származását az első a szaporítóanyag elszámolását is tartalmazó kifizetési kérelem benyújtásakor kell igazolni. A kifizetési kérelemhez mellékelni kell a felhasznált szaporítóanyagra vonatkozó, a kérelmező nevére kiállított származási igazolás másolatát, nem Magyarországról származó szaporítóanyag esetén a kérelmező nevére kiállított, a felhasznált szaporítóanyag származását igazoló dokumentumot (adás-vételét igazoló számla, szállítólevél, származási igazolás). A felhasznált szaporítóanyag lehet:
 - a) engedélyes árutermelő szőlő iskolában előállított, hatóság által ellenőrzött, a szőlő szaporítóanyagok előállításáról, minősítéséről és forgalomba hozataláról szóló 87/2006. (XII. 28.) FVM rendelet 8. melléklete szerint minősített ültetési anyag,
 - b) nem Magyarországról származó szaporítóanyag esetén a hazai minőségi előírásoknak minden tekintetben megfelelő ültetési anyag.

5. **A támogatással érintett ültetvényt a műveletmegvalósítás befejezésétől számított 13. borpiaci év végéig művelési kötelezettség terheli.**
6. A kedvezményezettnek az ültetvény nem termő időszakában ápolási kötelezettségének eleget kell tennie. Az ápolási kötelezettség teljesítéséről **köteles gazdálkodási naplót vezetni.**
7. Az ültetvénytelepítéshez kapcsolódóan a 11. melléklet III. pontjában rögzített minimális adattartalommal **telepítési terv benyújtása kötelező.**
8. A telepített ültetvénynek el kell érnie a hektáronkénti **legalább 4000 db** oltvány vagy dugvány tőszámot.
9. A borszőlőültetvény telepítés kizárólag új, korábban nem használt alapanyagok beszerzésével, valamint felhasználásával hajtható végre.
10. A támogatási kérelemhez csatolni kell az ültetvény művelési módja szerinti támrendszeréről készített vázrajzot, amelyben fel kell tüntetni a művelési módot, az oszlopok és karók méretét, távolságát, a huzalok átmérőjét és talajtól mért távolságukat, a vég- és soroszlop anyagát, valamint a végoszlop rögzítés módját.
11. **A felhívás szerint telepítési támogatás kizárólag borvidékbe sorolt településen megvalósuló, új telepítési engedély alapján telepített ültetvényekre vehető igénybe.**

A borvidékek felsorolását a szőlő- és bortermelés részletes szabályairól szóló 26/2021. (VII. 29.) AM rendelet 1. melléklete tartalmazza. Adott borvidék vonatkozásában figyelembe vehető települések megtalálhatók az adott borvidék oltalom alatt álló eredetmegjelölés termékleírásának IV. „Körülhatárolt terület” fejezetében (a termékleírások a következő linken érhetők el: <https://qi.kormany.hu/foldrajzi-arujelzok>).

III. A 2. célterület alapján támogatott egyes tevékenységekhez kapcsolódóan a hatósági engedélyeztetéssel, dokumentumokkal kapcsolatos elvárások

1. **Építési tevékenység esetén** a támogatási kérelemhez a kedvezményezett nevére szóló építészeti-műszaki tervdokumentációt csatolni kell.

Építési tevékenység esetén a támogatási kérelemhez csatolni szükséges a felhívás 2. melléklete szerinti nyilatkozatot arról, hogy mely tevékenység minősül építési engedély- vagy bejelentésköteles tevékenységnek, és melyek az építési engedély nélkül végezhető építési tevékenységek.

Az ültetvény védelmét biztosító kerítés, az ültetvényhez tartozó egyszerű vagy jéggháló tartására alkalmas támrendszer építése és a rögzített (telepített) légkeverő berendezések beton talapzatának kialakítása esetében nem szükséges tervezői nyilatkozat, de a megfelelő jogosultsággal rendelkező tervező által készített építészeti-műszaki dokumentáció benyújtása ezekben az esetekben is szükséges.

Felhívjuk a Kedvezményezettek figyelmét, hogy az építészeti-műszaki dokumentáció támogatási kérelemhez történő csatolása minden esetben szükséges, akkor is, ha az már korábban csatolásra került az építési engedélyhez.

2. Engedélyköteles építési és/vagy bányakapitánysági tevékenység esetén az első érintett kifizetési kérelemhez mellékelni kell a kedvezményezett nevére szóló, végleges építési és/vagy bányakapitánysági engedélyt a hozzá kapcsolódó engedélyezési záradékkal ellátott építészeti-műszaki tervdokumentációval együtt (ha korábban nem került benyújtásra).
3. Engedélyköteles építési tevékenység esetén a záró kifizetési kérelemhez mellékelni kell a végleges használatbavételi engedélyt vagy hatósági igazolást arról, hogy a hatóság a használatbavételt tudomásul vette.

4. Nem engedélyköteles építési tevékenység esetén a záró kifizetési kérelemhez mellékelni kell a műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyvet, hibalista esetén a műszaki ellenőr teljesítésigazolásával a teljes körű javításról.
5. Ha a művelet megvalósítása tartalmaz vízjogi engedélyköteles beruházást, úgy a támogatási kérelem benyújtásakor elegendő a vízjogi engedély iránti eljárás megindítását igazoló dokumentumot benyújtani. Legkésőbb az első érintett kifizetési kérelemhez mellékelni kell a végleges vízjogi létesítési engedélyt és a záradékolt építészeti–műszaki tervdokumentációt.

A záró kifizetési kérelemhez mellékelni kell a végleges vízjogi üzemeltetési engedélyt vagy a vízügyi hatóság igazolását/nyilatkozatát arról, hogy a vízügyi hatóság nyilvántartásában szerepel az objektum annak azonosítószáma alapján, és a használatbavétel/az üzemeltetését tudomásul vette. Ennek hiányában az üzemeltetési engedélyezési kérelem vagy a használatbavétel/az üzemeltetés tudomásul vétele iránti kérelem benyújtására vonatkozó igazolás/nyilatkozat csatolása szükséges. Nem engedélyköteles vízjogi tevékenység esetén az első érintett kifizetési kérelemhez mellékelni kell a bejelentési kötelezettség teljesítéséről, és annak vízügyi hatóság részéről történő elfogadásáról szóló igazolást/nyilatkozatot.

6. Építéssel járó tevékenység esetén az adott szakterületre jogosultsággal rendelkező műszaki ellenőr alkalmazása, e-építési és felmérési napló vezetése kötelező. Ha az építési tevékenység nem építési engedélyköteles és/vagy az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet alapján nem állna fenn az építésnapló-vezetési kötelezettség, akkor az építési és felmérési napló elektronikusan vagy papír alapon is vezethető.
7. Csak szereléssel járó technológiák beszerzése, csak szereléssel járó fejlesztések esetén (például: etetés-itatás technológia, lámpacsere) elegendő technológiai leírás és a megvalósítási helyet ábrázoló helyszínrajz, valamint vázrajz benyújtása, építészeti–műszaki tervdokumentáció benyújtására nincs szükség. Adott technológia vagy fejlesztés esetében - amennyiben a technológiai leírás nem tartalmazza – tervezői, kivitelezői vagy forgalmazói nyilatkozatot kell arról benyújtani, hogy az adott tevékenység megvalósítása csak szereléssel jár, építési elemeket nem tartalmaz.
8. Csak szereléssel járó technológiák beszerzése esetén nem szükséges építési napló és felmérési napló vezetése, illetve műszaki ellenőr alkalmazása.
9. A művelet megvalósítását szolgáló gazdasági esemény megtörténtét hitelesen igazoló eredeti dokumentumoknak a kedvezményezett nyilvántartásában fizikailag elkülönítetten, ellenőrzésre alkalmas, rendezett formában rendelkezésre kell állniuk.

IV.A 2. célterület alapján támogatott egyes tevékenységekhez kapcsolódóan a műveletek tervezésével, megvalósításával kapcsolatos elvárások

1. A fenntartási kötelezettség időtartama alatt a támogatással megvalósított beruházás tárgya nem idegeníthető el, nem adható bérbe, jótállás alapján történő csere, amortizáció, lopás, működésképtelenné, használhatatlanná válás esetén a támogatóhoz történő bejelentést követően – a bejelentés alapjául szolgáló igazoló dokumentumokat mellékelve – saját forrásból lecserélendő.
2. Építési tevékenység megvalósítása esetén a támogatási és kifizetési kérelem összeállítása során, a Kincstár honlapján közzétett Építési Normagyűjtemény (a továbbiakban: ÉNGY) alkalmazandó. A támogatási kérelem keretében történő költségvetés tervezését a támogatási kérelem benyújtásakor érvényes ÉNGY-ben szereplő tételek azonosítója szerint kell elvégezni. A kifizetési kérelem vonatkozásában a kifizetési kérelem benyújtásakor érvényes ÉNGY referenciaárak mértékéig lehet elszámolni.
3. Építési tevékenység megvalósítása esetén a kedvezményezett az elszámolni kívánt bizonylattal együtt az ÉNGY szerinti bontású számlarészletezőt is benyújtja a kifizetési kérelemhez.

A számlarészletezőnek különösen az alábbi tartalmi elvárásoknak kell megfelelnie:

- a számla kiállítója által hitelesítésre került
 - hivatkozik a kapcsolódó számlájára
 - tartalmazza az áfa összegét, a kapcsolódó tevékenység azonosítóját, a tétel ÉNGY szerinti kódját és megnevezését, a mennyiséget, az egységárat, valamint az összesített árat.
4. Ha az elszámolni kívánt építési tételek nem sorolhatóak be az ÉNGY tételazonosítói szerint, akkor a kedvezményezett legalább három, azonos funkcióra vonatkozó műszaki tartalommal rendelkező részletes és tételes – egymástól és a kedvezményezett személyétől független kibocsátótól származó a KAP Vhr. 3. melléklete szerinti tartalmú árajánlatot csatol a támogatási kérelméhez.
 5. A piaci ár alátámasztásaként nem fogadható el olyan árajánlat, megrendelő, szerződés, utasítás, egyéb kötelezettségvállalás, amely olyan ajánlattevőtől származik,
 - a) amely a kedvezményezett tagja,
 - b) amelyben a kedvezményezett vagy kedvezményezett tulajdonosa (irányító vagy felügyeleti szerve) annak tagja, és a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviseletre jogosult személy, ezen személy a Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozója, tulajdonosi, fenntartói, vagyonkezelői, irányítási, képviseleti, munkáltatói, vagy kinevezési jogokat gyakorol, vagy
 - c) amelynek tulajdonosa (irányító vagy felügyeleti szerve), tagja, és a szervezet nevében nyilatkozattételre, képviseletre jogosult személy, vagy ezen személy Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozója a kedvezményezett szervezetében vagy a másik ajánlattevő szervezetében tulajdonosi, fenntartói, vagyonkezelői, irányítási, képviseleti, munkáltatói vagy kinevezési jogokat gyakorol.

Forgalmazó alatt nem kizárólagosan magyar forgalmazó értendő.

Továbbá érvénytelen ajánlat nem vehető figyelembe alátámasztó dokumentumként.

Az árajánlatok kiállításával és érvényességével kapcsolatos előírásokat az ÁÚF tartalmazza.

6. A támogatási kérelemben a költséghatékonyságot és a támogatási kérelem céljait figyelembe vevő legkedvezőbb árajánlattal rendelkező építési tételt kell feltüntetni, amelyet szakmai indokolással kell ellátni.
7. **Gép, eszköz és technológiai berendezés beszerzése esetén a kedvezményezett a támogatási kérelem mellékleteként köteles benyújtani három, a KAP Vhr. 3. melléklete szerinti tartalmi elemekkel rendelkező, egymástól és a kedvezményezettől független kibocsátótól származó, azonos funkcióra vonatkozó, összehasonlítható műszaki paraméterekkel rendelkező gépre, eszközre, technológiai berendezésre vonatkozó árajánlatot.** A támogatási kérelemben a költséghatékonyságot, az „értéket a pénzért” elvet és a támogatási kérelem céljait figyelembe vevő összességében legkedvezőbb ajánlattal rendelkező gépet, eszközt vagy technológiai berendezést kell feltüntetni, mint elfogadott árajánlatot, amelyet szakmai indokolással kell ellátni.
8. Szolgáltatás vásárlása esetén (könyvvizsgálat, a műveletmenedzsment és a művelet-előkészítés kivételével) szintén három árajánlat benyújtása szükséges.
9. A kifizetési kérelemmel csak annyi anyaghoz tartozó költség kerülhet elszámolásra – a hozzá kapcsolódó elszámolható munkadíjjal együtt – amennyi anyag a támogatott művelettel kapcsolatosan ténylegesen felhasználásra került. Az ÉNGY-ben szereplő építési tételek esetén az anyagköltség a hozzá kapcsolódó munkadíj költséggel együtt, ugyanazon számla alapján kerülhet elszámolásra.
10. A forinttól eltérő pénznemben kiállított árajánlat esetén az árajánlatban szereplő építés megvalósításának, gép-, eszköz- és technológiai berendezés beszerzésének költségét és az

arra jutó támogatás összegét az árajánlat kiállításának időpontjában érvényes, a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) által közzétett hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani. Ha az árajánlat magyar forintban is tartalmazza az elszámolni kívánt tétel értékét, úgy a magyar forintban megadott érték tekintendő az árajánlat érvényes értékének.

11. A műszaki teljesítmény igazolása valamennyi beépítésre kerülő építési termék vonatkozásában kötelező, az építési termék építménybe történő betervezésének és beépítésének, ennek során a teljesítmény igazolásának részletes szabályairól szóló 275/2013. (VII. 16.) Korm. rendeletben foglaltak szerint, melyet a támogató felszólítására vagy a helyszíni vizsgálat során kell bemutatni.
12. A művelet keretében kizárólag olyan **elsőként a művelet keretében üzembe helyezett**, a támogatási kérelem benyújtásának évétől számított **legfeljebb három éve gyártott** gépek, eszközök, technológiai berendezések beszerzése és beépítése támogatható, amely a támogatható tevékenység megvalósítását szolgálja.
13. A beszerezni kívánt gépeknek, eszközöknek, technológiáknak meg kell felelniük a vonatkozó európai uniós irányelveknek, szabványoknak, illetve az azokat átültető magyar jogszabályoknak, szabványoknak, környezetvédelmi előírásoknak, továbbá a közvetlenül alkalmazandó európai uniós jogi aktusokban foglalt feltételeknek.
14. A művelet megvalósítási helye (a támogatott gép, berendezés állandó tárolási helye) a művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam alatt, valamint a műveletmegvalósulás befejezését követően a fenntartási időszak alatt kizárólag a támogató előzetes hozzájárulásával változtatható meg. Építési tevékenységet tartalmazó művelet esetén a megvalósítási hely módosítására irányuló változás-bejelentés – a hatósági kötelezés miatt szükséges módosítás kivételével – a támogatási döntés véglegessé válását követő 6 hónapon túl nem nyújtható be.

4. A MŰVELETVÉGREHAJTÁS IDŐTARTAMA

4.1. A művelet megkezdése

Az 1. célterülethez kapcsolódó tevékenységek a támogatási kérelem benyújtását megelőzően nem kezdhetők meg.

4.1.1. 2. célterület: Kizárólag eszközbeszerzést és/vagy szolgáltatás megrendelést tartalmazó művelet megkezdése

Kizárólag eszközbeszerzést tartalmazó művelet abban az esetben részesülhet támogatásban, ha a művelet keretében megvalósítani kívánt eszközbeszerzés a támogatási kérelem benyújtásakor nem minősül fizikailag befejezettnak (vagyis az üzembe helyezés nem történhet meg).

Fentiek alapján a kizárólag eszközbeszerzést (beleértve a csak szereléssel járó technológiák beszerzését is) tartalmazó művelet megvalósítását a kedvezményezett saját felelősségére megkezdheti a pályázati felhívás megjelenését követő napon, de a művelet keretében megvalósítani kívánt eszközbeszerzés nem minősülhet fizikailag befejezettnak a támogatási kérelem benyújtása napján. A művelet megkezdése nincs befolyással a támogatási kérelem értékelésére, és nem jelent előnyt annak elbírálása során, továbbá nem garantálja az igényelt támogatás elnyerését.

A fizikai befejezésre vonatkozó szabályozást a KAP ÁÚF 6.2.2. pontja ismerteti.

A művelet részét képező gép/eszköz/technológia/berendezés beszerzéséről szóló megrendelés/szerződés, az azokhoz kapcsolódó számla, egyszerűsített számla, előlegszámla vagy előlegbekérő kiállításának, teljesítésének és kiegyenlítésének dátuma **nem lehet korábbi a pályázati felhívás megjelenését követő napnál.**

Kérjük, hogy a megkezdett műveletre benyújtott támogatási kérelem esetén fordítsanak kiemelt figyelmet a felhívás 3.3. III. pontjában rögzített, a művelet tervezésével, megvalósításával kapcsolatos elvárásokra, valamint a felhívás 9. pontjában rögzített elszámolásra vonatkozó szabályokra!

4.1.2. 2. célterület: Építési tevékenységet tartalmazó művelet megkezdése

Építési engedélyköteles, vagy építési engedély nélkül végezhető építési tevékenységhez kapcsolódó támogatás a támogatási kérelem benyújtását megelőzően megkezdett művelethez nem igényelhető.

Ezekben az esetben **a támogatási kérelem benyújtását megelőzően megkezdett művelet – a jelen felhívásban foglalt kivételektől eltérő esetben – a támogatási kérelem teljes elutasítását vonja maga után.** A művelet megvalósítását a támogatási kérelem benyújtását követő napon a kedvezményezett **saját felelősségére megkezdheti**, de a művelet megkezdése nincs befolyással a támogatási kérelem értékelésére, és nem jelent előnyt annak elbírálása során, továbbá nem garantálja az igényelt támogatás elnyerését.

Felújítás, korszerűsítésre vagy bővítésre irányuló művelet, továbbá meglévő ültetvény kivágása a Kincstár által lefolytatott, előzetes helyszíni szemlét követően kezdhető meg. Az előzetes helyszíni szemlét megelőzően megkezdett korszerűsítésre, bővítésre irányuló művelet az érintett – előzetes helyszíni szemle nélkül megkezdett – műveletelem elutasítását vonja maga után. Az előzetes helyszíni szemlét megelőzően elvégzett ültetvénykivágás esetén nem számolható el a 9. melléklet II/a. táblázat 1. és 2. soraiban szereplő 'ültetvény felszámolásának, kivágásának költsége'. A felújításnak/korszerűsítésnek/bővítésnek minősülő támogatott tevékenységnek a pénzügyileg és műszaki-fizikai értelemben is elkülöníthető eleme kerül elutasításra, ha az építési tevékenységet, vagy azt megelőző bontási tevékenységet megkezdte a kedvezményezett, és emiatt az eredeti kiinduló állapot a szemlén nem ellenőrizhető.

A támogatási kérelem benyújtása előtt felmerült költségeket a művelet részeként nem lehet elszámolni a következő kivételekkel:

- a **2023. január 1. napjánál nem korábbi dátummal kiállított tervezési dokumentáció költsége**, illetve a 9.2 pont 1. alpontjában felsorolt, **2023. január 1-jénél nem régebben felmerült korlátozottan elszámolható költségek** elszámolhatók.

Építési tevékenységet is tartalmazó művelet esetén a művelet részét képező gép/eszköz/berendezés/anyag/szolgáltatás beszerzéséről szóló megrendelés/szerződés, az azokhoz kapcsolódó számla, egyszerűsített számla, előlegszámla vagy előlegbekérő kiállításának, teljesítésének és kiegyenlítésének dátuma **sem lehet korábbi a támogatási kérelem benyújtását követő napnál.**

A támogatott művelet megkezdettségére és fizikai befejezésére vonatkozó részletes szabályozást az ÁÚF 6.2.1. és 6.2.2. pontjai tartalmazzák.

4.2. A művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam és a művelet befejezésére vonatkozó elvárások

1. célterület vonatkozásában:

- Öt éves működtetési időszak teljesítése.

2. célterület vonatkozásában:

- A művelet fizikai befejezésére a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított legfeljebb **24 hónap** áll rendelkezésre.

A kedvezményezett művelettel kapcsolatos pénzügyi elszámolása (záró kifizetési kérelem) benyújtásának végső határideje a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított 24. hónap utolsó napja.

5. MŰVELETVÉGREHAJTÁSSAL KAPCSOLATOS EGYÉB ELVÁRÁSOK

5.1. Közbeszerzési kötelezettség

Közbeszerzési kötelezettség:

Felhívjuk a figyelmet a művelet keretében megvalósítandó beszerzések tekintetében esetlegesen fennálló közbeszerzési kötelezettségre. A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény, valamint az irányadó egyéb jogszabályokban meghatározott kötelezettségek megállapítása és betartása a kedvezményezett kötelezettsége és felelőssége.

A közbeszerzési kötelezettségre vonatkozó részletes tájékoztatást az ÁÚF tartalmazza.

5.2. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek

Támogatás abban az esetben folyósítható, amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan(ok) tulajdoni viszonyai az ÁÚF-ben foglaltaknak megfelelnek, és a művelet szempontjából ennek megfelelően **rendezett tulajdoni és/vagy használati viszonyokat a kedvezményezett biztosítja és igazolja a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg.**

5.3. A művelet megvalósítása utáni kötelezettségek (fenntartási kötelezettség)

A kedvezményezettet az 1. célterület vonatkozásában a minimum 10 000 EUR STÉ üzemméret fenntartásának kötelezettsége terheli a működtetési időszak alatt.

A kedvezményezettet a 2. célterület alapján megvalósított beruházás vonatkozásában a művelet fizikai befejezését követően fenntartási kötelezettség terheli.

A kedvezményezett a támogatás visszafizetésének terhe mellett vállalja, hogy a művelet megfelel a KAP Vhr. 91. §-ban foglaltaknak az alábbi ideig:

- Gép, eszköz beszerzése esetén, továbbá építéssel járó tevékenységekre vonatkozóan a kedvezményezett a záró kifizetési kérelem elfogadásáról szóló döntés meghozatalától számított 5 évig, a támogatás visszafizetésének terhe mellett vállalja, hogy a művelet megfelel a KAP Vhr. 91. §-ban foglaltaknak.
- Gyógy-, aroma és fűszernövény-, valamint gyümölcstetvény-telepítés esetén:
 - a) A támogatásban részesült ültetvényt a 9. melléklet I. és II. táblázat „Kötelező termesztésben tartás termőre fordulástól (év)” és „Termőévek száma” oszlopaiban meghatározott ideig művelésben tartja, és a művelet megfelel a KAP Vhr. 91. §-ban foglaltaknak.
 - b) Ha a támogatásban részesült fajokból létrehozott ültetvény telepítése esetében a kötelező termesztésben tartás ideje, illetve a termőévek száma nem éri el a 3 évet, úgy a kedvezményezett a művelet pénzügyi befejezésétől számított 3 évig, a támogatás visszafizetésének terhe mellett köteles vállalni, hogy a művelet megfelel, a KAP Vhr. 91. §-ban foglaltaknak.
 - c) A kötelező termesztésben tartási idő alatt a felhívás 3.3. IV. pont 4. célterület 4.1. és 4.2. pont szerint telepített új gyümölcstermő ültetvények esetében telepített fás szárú, cserje és félcserje típusú növények vonatkozásában a támogatással létrehozott ültetvény beállottságának (lásd: Fogalomtár) el kell érni a 90%-os mértéket.
- Borszőlőültetvény telepítése esetén:

- a) A kedvezményezett a támogatás visszafizetésének terhe mellett vállalja, hogy a támogatásban részesült borszőlőültetvényt a műveletmegvalósítás befejezésétől számított 13. borpiaci év végéig művelésben tartja, és a művelet megfelel a KAP Vhr. 91. §-ban foglaltaknak.
- b) A művelési kötelezettség ideje alatt az ültetvény beállottságának az első öt borpiaci évben el kell érnie a 90%-os szintet, az ezt követő nyolc borpiaci évben a 85%-os szintet.

6. INDIKÁTOROK

6.1. Az indikátorok teljesítéséhez való hozzájárulás

A kedvezményezettek műveleteik megvalósításával hozzájárulnak a KAP ST-ben foglalt alábbi indikátor célértékek teljesítéséhez. Ezen indikátorokra vonatkozóan a kedvezményezettnek műveletszinten nem szükséges elérendő célértéket meghatározni. Az indikátor célértékek teljesítéséhez a felhíváson kívül más, a KAP ST keretében meghirdetésre kerülő felhívás(ok) is hozzájárul(hat)(nak).

Kapcsolódó beavatkozás megnevezése	Eredménymutató	Eredménymutató átfogó célértéke	Kimeneti mutató	Kimeneti mutató értéke
RD05_B01_YFS_75 - Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával	R.36. ^{PR} Generációs megújulás: KAP támogatás segítségével vállalkozást indító fiatal mezőgazdasági termelők száma, nemek szerinti bontással együtt	6800	O.25. Tevékenységkezdési támogatásban részesülő fiatal mezőgazdasági termelők száma (Kedvezményezettek)	2695
	R.37. Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP projektek keretében támogatott új munkahelyek	6900		
RD01b_E01_FRM_73 –Fiatal mezőgazdasági termelők beruházásainak támogatása	R.9. ^{PR} Gazdaságok korszerűsítése: A szerkezetátalakításra és korszerűsítésre – többek között az erőforrás-hatékonyság javítása érdekében – nyújtott beruházás támogatásban részesülő gazdaságok aránya	3,20%	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma (Műveletek)	729

Az indikátorok aktuális célértékeit a hatályos KAP ST tartalmazza.

6.2. Monitoring adatszolgáltatás

A kedvezményezett köteles a felhívás 4. mellékletében foglaltak szerint a monitoring rendszer működtetéséhez szükséges adatokat megadni.

7. KIVÁLASZTÁSI ELJÁRÁSREND

7.1. A támogatási kérelmek kiválasztására vonatkozó eljárásrend

A felhívásra beérkező támogatási kérelmek a KAP Vhr. alapján standard kiválasztási eljárásrend alapján kerülnek elbírálásra.

Az IH a támogatási kérelmekről való döntés megalapozására Döntés-előkészítő Bizottságot hív össze.

A támogatási kérelmekről az IH vezetője szakaszos elbírálással dönt.

A támogató a kérelem tárgyában történő döntéshozatalt megelőzően egymásnak ellentmondó adatok, tények, körülmények, valamint a benyújtott iratok tartalmának tisztázása érdekében a kedvezményezettet írásban hiánypótlásnak nem minősülő adategyeztetésre vagy egyeztetésre hívhatja fel.

7.2. Jogosultsági feltételek és kiválasztási kritériumok

Támogatásban részesülhetnek azon műveletek, amelyek megfelelnek a vonatkozó jogszabályi feltételeknek, továbbá a felhívásban és annak mellékleteiben foglalt kritériumoknak.

A 2. célterülethez kapcsolódó kritériumok, feltételek valamint szempontok:

1. Nem hiánypótlatható jogosultsági kritériumok:

- a) a kedvezményezett átlátható szervezetnek kell minősülnie az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 1. § 4. pontja és 50. § (1) bekezdés c) pontja szerint,
- b) a felhívás 13.1.1. pontjában felsorolt dokumentumok,
- c) ÉNGY-ben nem szereplő építési tételekre, gépekre, berendezésekre és szolgáltatás vásárlásra vonatkozóan a felhívás 13.1.2. pont 6. alpontjában felsorolt dokumentumok egyike sem (vagyis egyetlen árajánlat sem) került benyújtásra a támogatási kérelem mellékleteként.

Amennyiben a nem hiánypótlatható jogosultsági feltételeknek a támogatási kérelem nem felel meg, akkor a támogatási kérelem hiánypótlási felhívás nélkül visszautasításra kerül!

2. Hiánypótlatható jogosultsági feltételek

- a) a felhívás 13.1.2. pontja szerint a támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumok.

Amennyiben a hiánypótlatható jogosultsági feltételeknek a támogatási kérelem nem felel meg, akkor hiánypótlási felhívásra kerül sor.

Ugyanazon tárgykörben hiánypótlásra csak egyszer van lehetőség.

3. Tartalmi értékelési szempontok

A jogosultsági feltételeknek megfelelő támogatási kérelmek a felhívás 3. mellékletében meghatározott tartalmi értékelési szempontok szerint elvégzett pontozással kerülnek értékelésre. Az így kialakult pontozási sorrend képezi a támogatási kérelmek támogathatóságára vonatkozó döntés alapját.

A tartalmi értékelési szempontok alapján **legfeljebb 100 pont adható**. Nem támogathatók azok a kérelmek, amelyek esetében a támogatási kérelemre adott összpontszám nem éri el a **40 pontot**, továbbá az üzleti terv minőségére adható **60 pontszámon belül a 25 pontot, valamint az IH által meghatározott támogathatósági minimumpontszámot**. Ezen utóbbi mértéke a 40 pontot meghaladhatja, figyelemmel a támogathatónak ítélt kérelmek számára.

A tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségekhez külön jogkövetkezmények fűződnek, amelyeket a felhívás 10. fejezete tartalmazza.

8. A FINANSZÍROZÁSSAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK

8.1. Támogatás formája

A támogatás **vissza nem térítendő támogatásnak** minősül.

8.2. Igényelhető támogatás

Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás összege:

1. célterület (Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával) vonatkozásában:

- **14,6 millió forint.**

2. célterület (Fiatal mezőgazdasági termelők beruházásainak támogatása) vonatkozásában:

- **legalább 10,5 millió forint, legfeljebb 75 millió forint**, azzal, hogy a beruházásnak el kell érni a **legalább 15 millió forint** elszámolható költséget.

Felhívjuk a kedvezményezettek figyelmét, hogy amennyiben a felhívás keretében nem támogatott, de a támogatási kérelemben megjelölt tételek után igényelt támogatások levonását követően a jóváhagyható támogatás összege az igényelhető minimum határ alá kerül, az a támogatási kérelem elutasítását vonja maga után!

A 2. célterület vonatkozásában a támogatás maximális mértéke:

- az összes elszámolható költség **70%-a**.

8.3. Igényelhető előleg

Előleg igénylésére nincs lehetőség.

9. ELSZÁMOLÁSRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

9.1. Kifizetési kérelmek tervezése

Egyszeri elszámolás esetén:

A 2. célterület vonatkozásában, kizárólag eszközbeszerzést (beleértve a csak szereléssel járó technológiák beszerzését is) tartalmazó művelet megvalósítása esetén lehetőség van egyszeri elszámolás választására, mely esetben kizárólag a záró kifizetési kérelmet köteles a kedvezményezett benyújtani a művelet fizikai befejezését követően.

Ha a kedvezményezett a támogatási döntést követően az egyszeri elszámolást választja, haladéktalanul – de legkésőbb a támogatási döntés véglegessé válását követő naptól számított 12 hónapon belül – köteles azt bejelenteni a támogatónak.

Egyszeri elszámolásról többszöri elszámolásra történő áttérés a támogatási döntés véglegessé válását követő naptól számított tizenkét hónapon belül a kedvezményezett által benyújtott változás-bejelentéssel kezdeményezhető azzal, hogy a kedvezményezettnek többszöri elszámolóként legkésőbb a támogatási döntés véglegessé válását követő naptól számított tizenkét hónapos határidő lejáratának napján be kell nyújtania a KAP Vhr. 84. §-ában foglalt feltételeknek megfelelő kifizetési kérelmet. A jóváhagyott támogatás folyósításának feltétele a változás-bejelentés támogató általi jóváhagyása.

Az egyszeri elszámolásról többszöri elszámolásra egy alkalommal lehet áttérni.

Többszöri elszámolás esetén:

Az 1. célterület vonatkozásában a támogatási okirat hatálybalépésével egyidejűleg kerül kifizetésre a támogatási összeg első részlete (50%-a).

A támogatási összeg fennmaradó részére az alábbiak szerint nyújtható be kifizetési kérelem:

- a működtetési időszak második év június 1 és augusztus 31-e között 30%-ot,
- a működtetési időszak a harmadik év június 1 és augusztus 31-e között 10 %-ot,
- a működtetési időszak a negyedik év június 1 és augusztus 31-e között 10 %-ot

elérő mértékű támogatás elszámolására van lehetőség.

A 2. célterület esetén:

- a kedvezményezett legalább egy kifizetési kérelem benyújtására köteles, és legfeljebb négy kifizetési kérelmet nyújthat be, valamint a támogatási döntésben meghatározott határidőig egy záró kifizetési kérelem benyújtására köteles.
- a kedvezményezett köteles a támogatási döntés véglegessé válását követő naptól számított 12 hónapon belül a megítélt támogatás 10 %-át meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet benyújtani.
- 24 hónapon belül a megítélt támogatás 80 %-át elérő vagy meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet benyújtani.

Mindkét célterület vonatkozásában az előírt időben, az előírt mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelem benyújtásának elmulasztása jogosulatlan igénybevételnek minősül.

A kifizetési kérelemre vonatkozó részletes szabályokat a KAP Vhr. 84-90. § tartalmazza.

9.2. Elszámolható költségek

A felhívás keretében a támogatás elszámolására:

- az 1. célterület, továbbá a 2. célterület D) alcélterület vonatkozásában egyszerűsített (egyösszegű átalány, egységköltség alapú) formában,
- a 2. célterület A), B), C) alcélterületek esetében költség alapú elszámolás formájában van lehetőség.

A **művelet elszámolható költségei** között azon költségek tervezhetők, amelyek a művelet támogatható tevékenységeihez kapcsolódnak, szerepelnek a felhívásban rögzített elszámolható költségek között, és megfelelnek az általános elszámolhatósági feltételeknek.

A **művelet nem elszámolható költségei**nek a támogatható tevékenységekhez kapcsolódó, azonban a felhívás 9.5 pontjában nem elszámolhatóként meghatározott költségek, és a felhívás keretében nem támogatható tevékenységek költségei minősülnek. A nem elszámolható költségek részei a művelet összes költségének, azonban nem részei a művelet elszámolható költségének.

Amennyiben a művelet tartalmaz olyan támogatható tevékenységet, amelyet nem a támogatási kérelem részeként, nem annak költségkeretéből kíván megvalósítani, és/vagy tartalmaz olyan nem támogatható tevékenységet, amelyet a kedvezményezett meg kíván valósítani a művelet részeként, azonban a felhívás keretében biztosítotton kívüli forrásból, akkor e tevékenységeket elkülönítetten és egyértelműen be kell mutatni a támogatási kérelemben, valamint a későbbiekben megkötésre kerülő vállalkozói szerződésekben is. A művelet költségvetésének megfelelően részletezettnek és ily módon ellenőrizhetőnek kell lenni ahhoz, hogy meghatározható legyen a költségek, illetve ezen belül az elszámolható költségek besorolása.

A **költségek elszámolhatóságával kapcsolatos általános előírásokat, továbbá az egyes költségtípusokra vonatkozó részletes szabályozást a KAP Vhr. 5. melléklete, az „ÚTMUTATÓ az elszámolható költségekhez” (a továbbiakban: Útmutató) tartalmazza, amelyeket a felhívásban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.**

A felhívás 2. célterülete keretében – figyelemmel az 9.4 pontban foglaltakra – az alábbi költségek tervezhetők, illetve számolhatók el:

1. Korlátozottan elszámolható költségek

1.1 Művelet-előkészítés, tervezés költségei (az Útmutató 3.2.1. pontja alapján)

- 1.1.1. Jogszabály, hatóság, felhívás által előírt kötelező előzetes tanulmányok, műszaki dokumentáció (ideértve a közbeszerzési eljárásokhoz kapcsolódó szakmai háttérdokumentációt is) elkészítése,
- 3.1.1. Megvalósíthatósági tanulmány,
- 3.1.2. Környezeti hatásvizsgálat, előzetes vizsgálat, egységes környezethasználati engedélyhez kapcsolódó vizsgálat,
- 3.1.3. Egyéb szükséges háttér tanulmányok, szakvélemények, beleértve a beruházással érintett terület ökológiai állapotának felmérését és egyéb, horizontális követelményhez kapcsolódó adatszolgáltatás biztosítása érdekében felmerülő költséget,
- 3.1.4. Szükséges engedélyezési dokumentumok, műszaki tervek, kiviteli és tendertervek és ezek hatósági díjának (illeték, igazgatási szolgáltatási díj, egyéb eljárási költség) költségei, ideértve a művelési ág váltását, művelési ágból való kivétel adminisztratív költségét is, figyelembe véve a felhívás 4.1.2. pontjában meghatározottakat.
- 1.1.6 Tervellenőr költsége, ha alkalmazása jogszabály alapján kötelező,
- 1.1.7 Közbeszerzési eljárások lebonyolításával kapcsolatos költségek (ideértve a közbeszerzési eljárások lebonyolításával kapcsolatos szakértő díját is),
- 1.1.8. Előkészítéshez kapcsolódó egyéb szakértői tanácsadás.

1.2. A közbeszerzési eljárások lefolytatásának költségei (az Útmutató 3.2.1.7. pontja alapján)

1.3. Építési műszaki ellenőri szolgáltatás, ide nem értve a Tanácsadó Mérnökök Nemzetközi Szövetsége (FIDIC) mérnök költségeit (az Útmutató 3.4.3.2. pontja alapján)

- 1.4. Tájékoztatás, nyilvánosság biztosítása** (az Útmutató 3.4.4.1. pontja alapján)
- 1.5. Könyvvizsgálat** (az Útmutató 3.4.4.2. pontja alapján)
- 1.6. Művelésmenedzsment költségek** (az Útmutató 3.8. pontja alapján)
 - 1.6.1. A művelet-előkészítési és - megvalósítási időszakában végzett művelésmenedzsment tevékenységhez igénybe vett szakértői szolgáltatás díja (az Útmutató 3.8.1.5. pontja alapján).
 - 1.6.2. A művelet előkészítési és megvalósítási időszakában végzett művelésmenedzsment tevékenység személyi jellegű ráfordításai (az Útmutató 3.8.1.1. pontja alapján).

2. Beruházások költségei

- 3.2. Terület-előkészítés (az Útmutató 3.3.8. pontja alapján).
- 3.3. Építés (ideértve az átalakítás, bővítés, felújítás), épület-kivitelezés költsége akkor számolható el, ha az a művelet végrehajtásához szükséges, vagyis olyan épületek, építmények építési és értéknövelő felújítási, bővítési költségei számolhatók el, amelyekhez támogatott tevékenységek köthetők (az Útmutató 3.3.9.1. pontja alapján), ideértve a művelet megvalósítása érdekében feltétlenül szükséges bontási költségeket is.
- 3.4. Az építési költségek alatt kell érteni az új építésen túl minden, az építmény rendeltetésszerű hasznosítását lehetővé tevő átalakítást, felújítást, bővítést is (az Útmutató 3.3.9.2. pontja alapján).
- 3.5. A művelet céljához kapcsolódó, a piacon elérhető, a művelet céljának megvalósításához szükséges technológiát használó eszközök a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 47–51. §-a szerinti bekerülési értéke elszámolható (az Útmutató 3.3.10.1.1. pontja alapján).
- 3.6. Az eszköznek meg kell felelnie a hatályos szabványoknak és normáknak (az Útmutató 3.3.10.1.2. pontja alapján).
- 3.7. Támogatásból beszerzett tárgyi eszközök után értékcsökkenés nem számolható el a művelet keretében (az Útmutató 3.3.10.1.3. pontja alapján).
- 3.8. Főszabály szerint új, kereskedelmi forgalomban, vagy gyártótól beszerezhető, első üzembe helyezésű gépek, technológiai berendezések, eszközök, anyagok beszerzése és beépítése támogatható. Az „új” jelző csak olyan beruházási jellegű termékeket illet meg, amelyeknél a kedvezményezett rendelkezik a vétel időpontjában (a számlakiállítás dátuma) kezdődő termékfelelősségi, garanciális és szavatossági jogainak érvényesíthetőségéhez szükséges, a gyártó és a forgalmazó által kibocsátott hiteles dokumentumokkal (az Útmutató 3.3.10.1.5. pontja alapján).
- 3.9. Immateriális javak beszerzése (az Útmutató 3.3.10.2. pontja alapján).
- 3.10. Lízing (az Útmutató 3.3.11. pontja alapján).

A támogatási kérelem részeként benyújtott költségvetésnek tartalmaznia kell a művelet összes – elszámolható és nem elszámolható – költségét!

A támogatási kérelemben tervezett elszámolható költségek alátámasztására a piaci ár igazolása szükséges. Ennek részletes szabályozását az Útmutató 2.3.2.4. pontja tartalmazza.

Tájékoztatjuk a Tisztelt Kedvezményezetteket, hogy a támogató jogosult a piaci árak való megfelelést az alátámasztó dokumentumoktól függetlenül, legalább három árajánlattal történő

alátámasztás esetén is ellenőrizni, módszertan alapján referencia árakkal összevetni. Amennyiben a támogató az elfogadhatónál nagyobb eltérést észlel a piaci árhoz képest, egyeztetésre szólítja fel a kedvezményezettet, indokolt esetben pedig csökkenti az elszámolható költséget.

Amennyiben az ajánlatok a piaci ár igazolására alkalmatlanok, így különösen: nem összehasonlíthatóak, nem azonos tárgyúak, nem egymástól és a kedvezményezettől független piaci szereplőktől származnak, a tényleges piaci árat jelentősen meghaladják, úgy a felmerült költségek a művelet terhére nem elszámolhatóak.

A piaci ár bizonyítása a kedvezményezett kötelezettsége és felelőssége. A költségtételeknek a művelet költségvetésének megfelelően részletezettnek és ilyen módon ellenőrizhetőnek kell lenniük ahhoz, hogy meghatározható legyen a besorolásuk.

9.2.1. Egyszerűsített elszámolási mód alkalmazása

Az 1. célterület esetén:

A KAP Vhr. 5. mellékletének 2.3.2.1. pontja alapján a felhívás keretében, a projekt elszámolás során egyösszegű átalány mód kerül alkalmazásra.

A 2. célterület D) alcélterülete esetén a KAP Vhr. 5. mellékletének 2.3.2.1. pontja alapján a felhívás keretében, a projekt elszámolás során kötelező a 9. melléklet II/a, II/b, II/c, IV. és V. táblázatok szerint az átalány alapú egységköltség elszámolási módot alkalmazni.

Az egyszerűsített elszámolási módok esetében, a költségek felmerülését a kedvezményezettnek nem kell alátámasztania háttérdokumentumokkal (például számlával, bankszámlakivonattal, összesítővel, illetve egyéb számviteli bizonylattal), és a piaci áraknak való megfelelést sem kell vizsgálni. A kedvezményezettnek sem a kifizetési kérelem mellékleteként nem kell a költség felmerülését igazoló dokumentumokat benyújtani, sem elkülönítetten nem szükséges őrizni azokat a művelet helyszínén/nyilvántartásában. A számviteli szabályoknak megfelelően a bizonylatokat meg kell őriznie a kedvezményezettnek, a támogató és ellenőrző szervezetek helyszíni ellenőrzés során azonban nem vizsgálják ezeket, kivételt képeznek azok az esetek, amikor a kedvezményezett vállalja, hogy a támogatás egy meghatározott %-át egy adott tevékenységre, eszközre költi, ennek megtörténtét ellenőrzi a támogató, valamint az ellenőrző szervezet.

Az egyszerűsített elszámolási mód alá eső költségek vonatkozásában a Kincstár a záró kifizetési kérelemhez kapcsolódó helyszíni vizsgálat során vizsgálja az üzleti tervben vállalt kötelezettségek megvalósulását, továbbá a 2. célterület D) pontja vonatkozásában projekt leírásban, telepítési tervben előírt tevékenységek – telepítési napló szerint rögzített - megvalósulását.

A 2. célterület A), B), C) alcélterületei vonatkozásában:

Egyszerűsített elszámolásra nincs lehetőség.

9.3. Elszámolhatóság feltételei

A 2. célterület vonatkozásában megvalósuló művelet elszámolására vonatkozó előírások:

- a) A felhívás keretében támogatott művelet költségei elszámolhatóságának kezdetére vonatkozóan:
 - aa) A támogatási kérelem benyújtása előtt felmerült költségeket – az alábbi kivételektől eltekintve - a művelet részeként nem lehet elszámolni:

- tervezési dokumentáció költsége;
- 9.2. alfejezet 1. pontban felsorolt korlátozottan elszámolható költségek.

ab) Kizárólag gép és/vagy eszközbeszerzést tartalmazó művelet esetén a művelet részét képező gép/berendezés/technológia beszerzéséről szóló megrendelés/szerződés, az azokhoz kapcsolódó számla, egyszerűsített számla, előlegszámla vagy előlegbekérő kiállításának, teljesítésének és kiegyenlítésének dátuma nem lehet korábbi a felhívás megjelenését követő napnál.

- b) A felhívás keretében támogatott művelet költségei elszámolhatóságának vége:
- A kedvezményezett művelettel kapcsolatos pénzügyi elszámolása (záró kifizetési kérelem) benyújtásának végső határideje a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított 24. hónap utolsó napja.
- c) A támogatás folyósítása a kedvezményezett KNYR-ben rögzített fizetési számlájára történik.
- d) Szóbeli megállapodás alapján történő költségelszámolásra nincs lehetőség.
- e) A kifizetési kérelem keretében a kedvezményezett
- ea) amennyiben természetes személy, akkor nem nyújthat be olyan, készpénzben kiegyenlített elszámoló bizonylatot, amelynek az – általános forgalmi adó felszámítása esetén az általános forgalmi adóval növelt – ellenértéke meghaladja az 1,5 millió forintot,
 - eb) amennyiben nem természetes személy, akkor nem nyújthat be készpénzben kiegyenlített elszámoló bizonylatot.
- f) A kedvezményezett köteles a támogatási okirattal jóváhagyott elszámolható költségek összegének legalább 80%-át teljesíteni.
- g) A kedvezményezett – az egyszeri elszámolás kivételével – köteles a KAP Vhr. 84. § (1) bekezdésben foglalt elszámolási kötelezettség betartására, ennek megfelelően a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított 12 hónapon belül köteles a megítélt támogatás 10%-át meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet benyújtani. A kedvezményezett köteles továbbá 24 hónapon belül a megítélt támogatás 80 %-át elérő vagy meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet is benyújtani.
- h) Kifizetési kérelem – a záró kifizetési kérelem kivételével - csak abban az esetben nyújtható be, ha az abban igényelt támogatás összege meghaladja a megítélt támogatás 10%-át.
- i) A záró kifizetési kérelem alapján a támogatás folyósítása felfüggesztésre kerül, amíg a kedvezményezett nem nyújtja be a Kincstárhoz valamennyi, a műveletmegvalósításhoz és az üzemeltetéshez kapcsolódó végleges engedélyt.
- j) A forinttól eltérő pénznemben kiállított elszámoló bizonylat esetén az elszámoló bizonylat végösszegét, illetve az elszámoló bizonylaton szereplő tevékenységek, tételek költségét és az arra jutó támogatás összegét a számlán megjelölt fizikai teljesítés időpontjában érvényes, az MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani.
- i) A beruházási támogatás összegét a kettős könyvvizetésre kötelezett kedvezményezettnek tőketartalékba (lekötött tartalékba) kell helyezni, nem kettős könyvvizetésre kötelezett kedvezményezettnek az egyéb bevételek között kell elszámolni saját könyvelésében. Ha a tőketartalékba helyezett támogatás tekintetében a kedvezményezettnek támogatás jogosulatlan igénybevétele miatt visszafizetési kötelezettsége keletkezik, a visszafizetett támogatás összegét a tőketartalék terhére – a lekötött tartalék megszüntetése után – kell elszámolni.
- j) Valamennyi beszerzés vonatkozásában az árajánlatot adó ajánlattevőre az Útmutató 2.3.2.5. pontja szerinti függetlenségre vonatkozó szabályok irányadók.

9.4. Az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások a 2. célterület esetében

A művelet tervezése során, **a 2. célterület esetében** az egyes elszámolható költségtypusok vonatkozásában a következő korlátozásokat szükséges figyelembe venni:

Költségtypus	Maximális mértéke az összes nettó elszámolható költségre vetítve (%) /maximális nettó támogatási összeg (Ft)
Korlátozottan elszámolható költségek (9.2. fejezet 1. pont) és immateriális javak költségei, összesen: <i>ebből:</i> - tájékoztatás, nyilvánosság - műszaki ellenőri szolgáltatás - könyvvizsgálat - műveletmenedzsment	5% 0,5%, legfeljebb nettó 150 000 Ft 1% 0,5% 2,5%
Terület-előkészítés (régészeti feltárás, lőszementesítés, bozótirtás, földmunkák stb.)	2%
Áruszállításra, terepi munkavégzéshez használt, N1 járműkategóriába sorolt, gépjárművek beszerzése a felhívás 3.1.2. pont f) alpontja alapján	5 millió Ft
Legfeljebb 1 db traktor beszerzése	15 millió Ft
A telepen belül megvalósítandó infrastruktúra-fejlesztés , amely magában foglalja a vagyonvédelem gépeinek, eszközeinek beszerzését, továbbá a telepi infrastruktúra (lásd: Fogalomtár) megvalósítását	20%

A fenti táblázatban meghatározott korlátok betartása a támogatási kérelem összeállítása, valamint a műveletmegvalósítás során kötelező. A táblázatban szereplő százalékos korlát a záró kifizetési kérelem jóváhagyása során – a műszaki-szakmai tartalom csökkenésével nem járó – műveletszerű megtakarítás eredményeként átléphető azzal, hogy az egyes költségtypusokra megállapított összeg nem növekedhet.

9.5. Nem elszámolható költségek

A 2. célterület esetében a támogatható tevékenységekhez kapcsolódóan nem elszámolható költségnek minősül mindazon költség, amely nem szerepel a 9.3. pontban, így különösen:

- a levonható áfa,
- a kamattartozás-kiegyenlítés,
- a hitelkamat, kivéve a kamattámogatás vagy kezességi díjtámogatás formájában nyújtott vissza nem térítendő támogatás,
- a hiteltúllépés költsége, egyéb pénzügyforgalmi költségek,
- a devizaátváltási jutalék,
- a pénzügyi, finanszírozási tranzakciókon realizált árfolyamvesztés,

- g) a bíróságok, kedvezményezett által fizetett kötbérek és a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti perköltség, függetlenül attól, hogy bíróság által megítélésre került-e,
- h) a 2. célterület vonatkozásában a kedvezményezettnek saját teljesítés keretében felmerült bármely költség,
- i) a művelet keretében működési költségek, bérköltségek és forgóeszközök, egynyári növények vásárlása,
- j) sikerdíj.

10. JOGKÖVETKEZMÉNYEK

10.1 Általános jogkövetkezmények

1. Az intézkedésben való részvétel vagy az igénybe vett támogatás egésze vagy egy része jogosulatlanul minősül, amennyiben a kedvezményezett a felhívás 9.1 pontja és 9.3. pont g) alpontja szerinti kötelezettségét nem teljesíti, azaz a 2. célterület vonatkozásában nem nyújt be a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított 12 hónapon belül a megítélt támogatás 10%-át meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet.
2. Ha a kedvezményezett az 1. célterület vonatkozásában a felhívás 9.1. pontja szerint előírt időszakban kifizetési kérelmet nem nyújt be, úgy az adott támogatási részlet nem fizethető ki. A kifizetési kérelem ismételt be nem nyújtása esetén a támogatás egésze mindkét célterület vonatkozásában jogosulatlanul minősül.
3. Az intézkedésben való részvétel vagy az igénybe vett támogatás egésze jogosulatlanul minősül, és a támogató az agrártámogatási jogviszonyt keletkeztető döntését visszavonja, ha a kedvezményezett a 2. célterület esetében a támogatási okirattal jóváhagyott elszámolható költségek összegének legalább 60%-ával nem számolt el.
4. A támogatási okiratban jóváhagyott elszámolható kiadásokat 5%-kal csökkenteni kell, ha a kedvezményezett a 2. célterület esetében a támogatási okirattal jóváhagyott elszámolható kiadások összegének legalább 60%-ával elszámol, de az elszámolás mértéke a jóváhagyott kiadások összegének 80%-át nem éri el.
5. Ha a kedvezményezett a 2. célterület vonatkozásában nem tesz eleget 24 hónapon belül a támogatási okiratban jóváhagyott elszámolható kiadások összegének 60%-át elérő mértékű elszámolási kötelezettségének, akkor az elmaradás mértékének 1%-át a KAP törvény 37. §-a alapján az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályai szerint köteles visszafizetni.
6. Ha a kedvezményezett nem tesz eleget a monitoringadat-nyilvántartáshoz szükséges adatszolgáltatási kötelezettségének, akkor a már igénybe vett támogatási összeg 1 %-át az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
7. Ha a kedvezményezett nem tesz eleget a tájékoztatással, nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségének, akkor a már igénybe vett támogatási összeg 3 %-át az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.

10.2 Tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények

Ha az ellenőrzések során megállapítást nyer, hogy a kedvezményezett a tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségeinek nem tett eleget, a támogatás jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak minősül és a kedvezményezett köteles az alábbi táblázatban rögzített támogatási összeg visszafizetésére:

--	--	--

	Tartalmi értékelési szempont	Valamennyi jogosulatlanul igénybevett többletpont után visszafizetendő összeg
1.	A művelethez kapcsolódó állami elismeréssel rendelkező együttműködésben való részvételi tagsága megszűnik (mind a működtetési, megvalósítási, mind a fenntartási időszakra vonatkozólag)	minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a hatályos támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-a
2.	Ha a mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó üzemmérete már nem éri el a legalább 30%-os arányban ökológiai vagy ökológiai átállási státuszt (mind a működtetési, megvalósítási, mind a fenntartási időszakra vonatkozólag)	minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a hatályos támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-a
3.	Ha minőségrendszerben való részvételét megszünteti (mind a működtetési, megvalósítási, mind a fenntartási időszakra vonatkozólag)	minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a véglegessé vált támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-a

Amennyiben több tartalmi értékelési szempont vonatkozásában kerül megállapításra a jogosulatlan igénybevétel, úgy az egyes szankciók összegét össze kell vonni, mely eredményezheti felhívás 7.2. pont 3. alpontjában meghatározott a támogathatósági határpontszám alá csökkenést.

10.3 Az üzleti tervben vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények

A támogató jogosult az agrártámogatási jogviszonyt keletkeztető döntését visszavonni, és ezzel egyidejűleg az igénybe vett támogatás egészére vagy egy részére vonatkozóan a kedvezményezett visszafizetési kötelezettségéről rendelkezni, ha a kedvezményezett nem tesz eleget valamely, az üzleti- és pénzügyi tervben vállalt kötelezettségének, így különösen:

1. Ha a kedvezményezett részt vesz a Tesztüzemi Információs Rendszerben, és tagsága megszűnik a működtetési, megvalósítási és/vagy a fenntartási időszak alatt, a már igénybe vett támogatási összeg 1%-át az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
2. Ha a kedvezményezett az 1. célterület vonatkozásában vállalást tett arra, hogy a műveletnek részét képezi megújuló energiaforrást hasznosító technológia fejlesztése vagy kiépítése, de azt nem valósította meg, akkor minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a hatályos támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-át az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
3. Ha a kedvezményezett az üzemméretének növelését vállalta, de a vállalt értéket nem érte el, akkor minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a hatályos támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-át az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
4. Ha a kedvezményezett vállalást tett a kötelezőnél előírtnál nagyobb mértékű mezőgazdasági tevékenységből elérendő jövedelem kapcsán, de a vállalt értéket nem érte el, akkor minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a hatályos támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-át az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
5. A digitalizációs kérdőívet – a fejlesztés megvalósulásának figyelembevételével – a fenntartási időszak végén újra ki kell tölteni. Ha a kedvezményezett e kötelezettségnek nem tesz eleget,

akkor a már igénybe vett támogatási összeg 1%-át az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételekre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.

10.4 A felhívásban rögzített kötelezettségekhez/elvárásokhoz fűződő jogkövetkezmények

A) A támogató jogosult az agrártámogatási jogviszonyt keletkeztető döntését visszavonni, és ezzel egyidejűleg az igénybe vett támogatás egészére vagy egy részére vonatkozóan a kedvezményezett visszafizetési kötelezettségéről rendelkezni, ha a kedvezményezett nem tesz eleget valamely, a felhívásban foglalt kötelezettségvállalásoknak, így különösen:

1. Ha a kedvezményezett nem tesz eleget a fenntartási kötelezettségének, úgy köteles az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint visszafizetni az igénybevett támogatást azon időszakkal arányosan, amelynek tekintetében nem teljesültek a követelmények.
2. Ha a kedvezményezett a 2. célterület D) alcélterület esetében a felhívás 10. melléklet szerinti tartalmi elemekkel rendelkező telepítési naplót nem vezeti, úgy köteles az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint visszafizetni a 2. célterület kapcsán igénybevett támogatást.
3. Ha a kedvezményezett a műveletmegvalósítás előrehaladásáról az előírt szakmai beszámolót nem nyújtja be, úgy a 9.1. pont szerint előírt időszakban benyújtott kifizetési kérelem nem fizethető ki. A beszámoló ismételt be nem nyújtása esetén a támogatás egésze mindkét célterület vonatkozásában jogosulatlannak minősül.
4. Ha a kedvezményezett a 2. célterület A) alcélterület esetében nem tesz eleget az állatlétszám szinten tartására vonatkozó előírásnak, úgy köteles az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint visszafizetni a 2. célterület kapcsán igénybevett támogatást.
5. Ha a kedvezményezett a működtetési, megvalósítási és fenntartási időszakában az agrárgazdasági és vidékfejlesztési szaktanácsadói tevékenységről és az agrárgazdasági szaktanácsadói rendszerről szóló 1/2022. (I. 14.) AM rendeletben [a továbbiakban: 1/2022. (I. 14.) AM rendelet] meghatározott névjegyzékben szereplő szaktanácsadóval nem működik együtt, vagyis a fenntartási időszak végéig terjedően folyamatosan nem áll(t) rendelkezésre szaktanácsadásról szóló szerződés, úgy köteles az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint visszafizetni az 1. célterület kapcsán igénybevett támogatást azon időszakkal arányosan, amelynek tekintetében nem teljesült a követelmény.

B) A támogatási okiratban megítélt, a 2. célterület alapján elnyert támogatás 5%-kal csökkentésre kerül, amennyiben a kedvezményezett nem tesz eleget a következő kötelezettségeknek, vállalásoknak:

1. A 2. célterület D) alcélterület esetében a kedvezményezett az ültetvény művelési kötelezettségének ideje alatt az ültetvény beállottságára vonatkozó kötelezettséget nem tartja fenn;
2. A 2. célterület D) alcélterület esetében a kedvezményezett a gazdálkodási napló vezetési kötelezettségét nem teljesíti.

11. TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

Tájékoztatjuk, hogy a támogatási kérelmek elbírálásához felhasználjuk Önről a közhiteles adatbázisokban elérhető adatokat.

11.1. További dokumentumok

Felhívjuk a Tisztelt Kedvezményezettek figyelmét, hogy az ÁÚF a <https://kap.gov.hu> honlapon megtalálható és a felhívás elválaszthatatlan része.

Kérjük, hogy a támogatási kérelmet az ÁÚF és a „KAP Felhasználói kézikönyv az elektronikus felület használatához és e-kérelem benyújtásához” című dokumentumok figyelembevételével készítsék el!

A Kincstár kifizetési kérelmekkel kapcsolatos közleménye, valamint a felhíváshoz kapcsolódó tájékoztatója elérhető a <https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/> honlapon.

A Közös Agrárpolitika és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások végrehajtásának szervezetéről és intézményeiről szóló [601/2022. \(XII. 28.\) Korm. rendelet 3. § 22.](#) pontja szerinti adatok körét a 18. számú melléklet tartalmazza.

11.2. Képzettségi nyilvántartás

Felhívjuk a kedvezményezettek figyelmét, hogy a KAP törvény 13. § (1) bekezdésének f) pontja, valamint a KAP Vhr. 8. § (1) bekezdése alapján a Kincstár az egyes intézkedésekben való részvétel feltételeként előírt vagy értékelési szempontból figyelembe vehető képzettséget igazoló dokumentumok nyilvántartására és az azokban szereplő képzettségre vonatkozó adatok, tények kezelésére, ellenőrzésére **képzettségi nyilvántartást vezet**.

Ha a kedvezményezett a jogosultsági feltételként előírt képzettség ellenőrzéséhez szükséges okirat vagy bizonyítvány másolatát Kincstárhoz korábban még nem nyújtotta be vagy az igazolás alapjául szolgáló képzettség tekintetében változás történt, akkor azt a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg köteles benyújtani.

A képzettségi nyilvántartásba történő bejelentés szabályait a Kincstár [20/2024. \(IV. 4.\) számú közleménye](#) tartalmazza, amely az alábbi elektronikus útvonalon érhető el: <https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/kozlemenyek/-/kozlemeny/20-2024-iv-4-szamu-kincstar-kozlemeny>

Ha a kedvezményezett a felhívás 3. számú mellékletében szereplő táblázat 5.értékelési szempont ellenőrzéséhez szükséges okirat vagy bizonyítvány másolatát Kincstárhoz korábban még nem nyújtotta be vagy az igazolás alapjául szolgáló képzettség tekintetében változás történt, akkor azt a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg köteles benyújtani.

12. ÜGYFÉLSZOLGÁLAT ELÉRHETŐSÉGE

Ha további információkra van szüksége, forduljon bizalommal a **Kincstár Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Ügyfélszolgálatához**, amely az alábbi elérhetőségeken áll rendelkezésre:

Ügyélfogadási idő:

Hétfő, Kedd és Csütörtök: 9.00 - 12.00 és 13.00 - 16.00

Szerda és Péntek: 9.00 - 12.00

Telefon: 1811 (4-es gomb); (1) 374-3603 vagy (1) 374-3604

E-mail: mv.ugyfelszolgalat@allamkincstar.gov.hu

A kapcsolatfelvételre a mobilGAZDA alkalmazást is felhasználhatják, amely ingyenesen elérhető a Google Play és App Store digitális tartalomszolgáltatóknál, használata regisztrációhoz kötött.

13. CSATOLANDÓ MELLÉKLETEK LISTÁJA

13.1. A támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumok

13.1.1. Támogatási kérelem elkészítésekor kötelezően csatolandó (nem pótolható) mellékletek

A támogatási kérelem elkészítésekor a következő mellékleteket **kötelezően** szükséges csatolni:

1. Építési tevékenység esetében:

- Építési tevékenység esetén az építészeti-műszaki dokumentációt, valamint a felhívás 2. melléklete szerinti nyilatkozatot az építési tevékenységekről.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a támogatási kérelem benyújtását követően a fenti dokumentumok pótlására nincs lehetőség, így ha a fejlesztés szempontjából releváns fenti dokumentumok valamelyike nem kerül benyújtásra a támogatási kérelemmel egyidejűleg, az a támogatási kérelem visszautasítását vonja maga után!

13.1.2. A támogatási kérelem elkészítése során csatolandó (pótolható) mellékletek listája:

A támogatási kérelem benyújtásakor a következő mellékleteket szükséges csatolni:

1. Az STÉ módszertan alapján a kedvezményezett mezőgazdasági tevékenységből származó üzemméret igazolását alátámasztó dokumentumok („Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról”; valamint „Hatósági állatorvos igazolása az éves átlagos állatlétszám igazolásához” nyomtatványok). Az üzemméret megállapítása szempontjából a 348,93 forint/euró árfolyammal számolt 2020. évi STÉ adatok az irányadók.
2. A támogatási kérelem elbírálásához minden esetben szükséges a teljes üzemméret meghatározása, mely az alábbi adatok alapján kerül megállapításra:
 - a. „Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról” (felhívás 5. melléklete);
 - b. EK kérelemben feltüntetett azon adatok, amelyek a „Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról” nevű nyomtatványon nem szerepelnek;
 - c. „Hatósági állatorvos igazolása az éves átlagos állatlétszám igazolásához” (felhívás 7. melléklete);
 - d. szarvasmarha, anyajuh, és anyakecske állatfajok esetében az ENAR nyilvántartásban szereplő adatok.
3. Tartalmi értékelési szempontokat alátámasztó igazolások, nyilatkozatok, dokumentumok a felhívás 3. melléklete szerint.
4. Az üzleti terv kitöltési útmutatóban meghatározott, az üzleti terv értékeléséhez szükséges dokumentumok.
5. Ha a kedvezményezett nem számol el a technológiához kapcsolódóan építést, csupán szerelési munkával érintett a fejlesztés, abban az esetben elegendő technológiai leírás és a megvalósítási helyet ábrázoló helyszínrajz benyújtása.

6. Az ÉNGY-ben nem szereplő építési tételekre, valamint a gépekre, berendezésekre, technológiákra valamint a felhívásban meghatározott egyes szolgáltatások vásárlására vonatkozóan 3 db árajánlatot. **Felhívjuk a figyelmet, hogy e dokumentumok benyújtásának hiánya (egyetlen árajánlat sem kerül benyújtásra) a felhívás 7.2/1. pontja alapján nem hiánypótolható jogosultsági feltételnek minősül.**
7. Az felhívás 5.2 pontjában meghatározott, az érintett ingatlanokra vonatkozó igazolások
8. A létesítendő gyümölcsstermő ültetvény helye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal földművelésügyi osztály által kiállított igazolást az engedélyeztetési eljárás megindításáról, vagy az ültetvénytelepítési szándékhoz kapcsolódó bejelentési kötelezettség teljesítését igazoló, a létesítendő gyümölcsstermő ültetvény helye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal földművelésügyi osztály által kiadott, a telepítési hatósághoz történő bejelentést, továbbá – ha az a támogatási kérelem benyújtásakor rendelkezésre áll - a telepítésre kerülő ültetvény telepítési hatóság általi nyilvántartásba vételét igazoló dokumentumot.
9. Igazolást arról, hogy a terület a telepíteni kívánt fajták szerinti legalább alkalmas besorolással szerepel a gyümölcs termőhelyi kataszterben.
10. A létesítendő csemegező ültetvény helye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal vetőmag- és szaporítóanyag felügyeleti osztály által kiállított igazolást az engedélyeztetési eljárás megindításáról, vagy az ültetvénytelepítési szándékhoz kapcsolódó bejelentési kötelezettség teljesítését igazoló, a létesítendő csemegező ültetvény helye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal vetőmag- és szaporítóanyag felügyeleti osztály által kiadott, a telepítési hatósághoz történő bejelentést, továbbá – ha az a támogatási kérelem benyújtásakor rendelkezésre áll - a telepítésre kerülő ültetvény telepítési hatóság általi nyilvántartásba vételét igazoló dokumentumot.
11. Borsző ültetvény telepítése esetén a támogatási kérelem benyújtásakor mellékelni kell a terület fekvése szerint illetékes hegybíró által kiadott új telepítési engedélyt.
12. A felhívásban előírt tartalommal a telepítési tervet.
13. A faiskola, vagy szaporítóanyag nagykereskedelmi forgalmazóval kötött előszerződést (amennyiben releváns: faj, - fajta és alany szerinti bontásban).

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket a támogatási kérelem benyújtásakor kell csatolni. A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának folyamatát az ÁÚF tartalmazza, amely letölthető a <https://kap.gov.hu> oldalról.

13.2. Az első kifizetési kérelemhez csatolandó dokumentumok

1. Építési tevékenység végzése esetén az elszámolni kívánt bizonylattal együtt az ÉNGY szerinti bontású számlarészletezőt is be kell nyújtani minden kifizetési kérelemhez.
2. Legkésőbb az első, építési beruházással kapcsolatos kifizetési kérelemhez mellékelni kell a kedvezményezett nevére szóló jogerős építési engedélyt, – beleértve az engedélyezési záradékkal ellátott építészeti-műszaki dokumentációt.
3. Ha a művelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik (előzetes vizsgálati eljárás,

környezeti hatásvizsgálati eljárás, egységes környezethasználati engedélyezési eljárás), az eljárást lezáró végleges környezetvédelmi határozatot.

4. A telepítésre kerülő ültetvény telepítési szándék bejelentését és hatóság általi nyilvántartásba vételét igazoló dokumentumot - amennyiben az a támogatási kérelemmel együtt nem került benyújtásra.
5. Az első, a szaporítóanyag elszámolását is tartalmazó kifizetési kérelemhez mellékelni kell a felhasznált szaporítóanyagra vonatkozó, a kérelmező nevére kiállított származási igazolás másolatát, nem Magyarországról származó szaporítóanyag esetén a kérelmező nevére kiállított, a felhasznált szaporítóanyag származását igazoló dokumentumot (adás-vételét igazoló számla, szállítólevél, származási igazolás).
6. Mogoró ültetvény vonatkozásában mikorrhizált csemete telepítése esetén a szaporítóanyag mikorrhizáltságát tanúsító bizonylat benyújtása.
7. A támogatott beruházás megvalósulását, az elszámolni kívánt kiadási tétel(ek) teljesítését a legteljesebb mértékben és egyértelmű módon alátámasztó fotódokumentáció, beleértve az arculati elem(ek) megvalósítását igazoló fotódokumentációt is.

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket az első kifizetési kérelem benyújtása során csatolni szükséges. A dokumentumokat az előlegigénylés kapcsán a Kincstár jogosult bekérni.

Az elszámolható költségek valóságát igazoló és alátámasztó, a kifizetési kérelemben benyújtandó dokumentumok körét a KAP Vhr. 4. melléklete határozza meg.

14. A FELHÍVÁS MELLÉKLETEI

1. melléklet: Fogalomtár
2. melléklet: Nyilatkozat építési tevékenységekről
3. melléklet: Tartalmi értékelési szempontok
4. melléklet: Monitoring adatszolgáltatás
5. melléklet: Kormányhivatal igazolása
6. melléklet: Hatósági állatorvos igazolása
7. melléklet: Hatósági állatorvos igazolása a művelettel érintett tenyészet éves átlagos állatlétszámának igazolásához
8. melléklet: Üzleti terv kitöltési útmutató
9. melléklet: Támogatott ültetvényekre vonatkozó követelmények egységköltségek
10. melléklet: Telepítési napló minimális tartalmi elemei
11. melléklet: Telepítési terv minimális tartalmi elemei
12. melléklet: STÉ értékek jegyzéke
13. melléklet: Közreműködői megállapodás
14. melléklet: Mezőgazdasági termeléssel összefüggő szakmai gyakorlat munkáltató által történő igazolásának kötelező tartalmi elemei
15. melléklet: TCS, TÉSZ, TISZ tagsági igazolás
16. melléklet: Szakmai beszámoló

17. melléklet: Arachne adatok

TERVEZET